ԺԹ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 5062 — ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 27/10 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 1902 — ՈՒՐԲԱԹ — 8 ՐԵՃԷՊ 1320 — ԺԹ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 5062

درعلیه‌ده غلطه‌ده «آره‌ول» غزته‌سی اداره‌خانه‌سینه

Նամակ կամ որ եւ է գրութիւն պէտք է ուղղել
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԹԵՐԹԻ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ
ՊՈԼԻՍ, Ղալաթիա, Նորատունկեան խան

Les Annonces sont reçues
à la Direction du Journal "ARÉVELK,,
Galata, CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ
ԱԶԳԱՅԻՆ, ԳՐԱԿԱՆ եւ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

20 ՓԱՐԱ. 20 — 20 ՓԱՐԱ. 20

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պոլսոյ եւ գաւառներու համար	տարեկան	140 ղրշ.
» » » »	վեցամսեայ	70 »
» » » »	եռամսեայ	40 »
Օտար երկիրներու համար	տարեկան	40 Ֆրֆ.
» » »	վեցամսեայ	20 »

Դրամի փոխարէն փոսքայի փուլ կ'ընդունուի, 115 ղրուշի փուլը 100 ղրուշի հաշուով:
Տեղական Թղթատարի ծախքը բաժանորդաց կը վերբերի:

Տանուցմանց համար պէտք է դիմել ուղղակի Խմբագրատուն:

ԳԱՒԱՌԱՅԻՆ ԿՐԹԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐԸ

«Կեդրոնական վարժարան մը կրնայ բացուիլ Վանայ մէջ այն տեղն, երբ Կ. Պոլսոյ մէջ վարժապետանոցը կը բացուի», կ'ըսէինք քանի մը շաբաթ առաջ, խօսելով այն մտադրութեանը վրայ, զոր ունէին Վանայ ազգայինները կեդրոնականի մը բացման համար, եւ փափագ յայտնելով որ նախ գաւառ մը տայ օրինակը:

Արդ, բոլոր կրթասէրներուն համար ուրախութիւն է դիտել թէ Վան սըգաւառ այդ նախաձեռնութեան օրինակը: Ինչպէս ծանուցին Վանայ թղթակիցները եւ առնուած վաւերական տոյզ տեղեկութիւնները, ծրագրուած կեդրոնական վարժարանը բացուած է իրօք Վանայ մէջ, սեպտեմբերի սկիզբը եւ մէկ մնայուն հսկող ու 16 այցելու ուսուցիչներով դասախօսութիւններն ալ սկսած են ու կը շարունակուին կանոնաւորապէս, կատարուելով միանգամայն բացման կոկիկ հանդէս մը:

Այսքան գեղեցիկ ու օգտակար կրթական գաղափարի մը իրականացումը մեծ պատիւ կը բերէ Վանայ Գաւառական արդի Վարչութեանը եւ իր Սրբազան Նախագահ Տ. Սահակ նորապակ եպիսկոպոս Բագրեւանդեանի, ինչպէս եւ տեղւոյն եկեղեցիներու Թաղ. Խորհուրդներուն, որոնք միացան եւ գործադրեցին այդ խորհուրդը, որ իսկա շատոց կար եւ սակայն չէր յաջողեր: Նոյնպէս գովեստի եւ ջերմաւորութեան մեծ բաժին ունին ուսուցիչները ու տեսուչները, որոնք դըլխաւոր աշխատողները, ծրագրողները ու յորդորողները եղած են այս կրթական նպատակին գործադրութեանը, որ այսպիսի կարեւոր պէտք մըն էր Վանայ պէս կարեւոր կեդրոնի մը համար, որքան ատոյգ է թէ թաղային մասնաւոր վարժարանները առանձինն առանձինն չէին կարող գոհացնել տեղւոյն կրթական պահանջքները, ըստ որում անոնց իւրաքանչիւրը իր անձուկ պիտանէով հազիւ նախակրթական դաստիարակութիւն մը կըրնային տալ, ինչ որ անբաւական է երկրորդական կրթութիւն եւ աւելի բարձր զարգացում առնել ուզող ուսանողներուն, որոնք սակաւաթիւ չեն ըլլար այնպիսի բազմաթիւ հասարակութեան մը մէջ:

Այլ ինչ որ ամէնէն աւելի դրուատիքի արժանի կ'ըլլայ այս գնահատելի ձեռնարկին յաջողութիւնը, բոլոր թաղականներու, Հոգաբարձութիւններու կամ դպրոցները վարող մարմիններու եւ ուսուցիչներու համերաշխութեան ու անմախանձ գործակցութեան ոգին է, որ կատարեալ իրողութեան վերածեր է տարիներէ ի վեր յղացուած ու միշտ անգործադրելի մնացած այս ծրագիրն ու գաղափարը: Այդքան մարմիններու այս խնդրոյն մէջ կրթական միութեան օգուտը ոչ միայն ահա կեդրոնական վարժարանին բացումը կարելի դարձուց, այլ եւ եկեղեցական կամ թաղային բոլոր վարժարաններն ալ միօրինակ ծրագրի մը ենթարկելով՝ կեդրոնականին աշակերտ պատրաստելու սահմանուած նախակրթարաններ ըլլալ, որով առաջին անգամէն իսկ 70 աշակերտ ունեցաւ կեդրոնական վարժարանը, այսինքն իր մէջ առաւ բոլոր նախակրթարաններու բարձրագոյն կարգերու աշակերտները, որոնք, իւրաքանչիւրը առանձին իր թաղի վարժարանին մէջ չպիտի կրնային երկրորդական բարձր նախակրթութիւն մը ստանալ: Հետեւապէս, կեդրոնականին բացումով՝ Վանայ ուսանողութիւնը բարձր ուղղութեան մը մէջ դրուեցաւ, որուն համար որչափ շնորհաւորենք եւ որչափ գովենք այդ քանին պատճառ եղողները, դեռ քիչ է:

Կը մնայ մաղթել յարատեւութիւն եւ անվկանդ աշխատութիւն, առանց որոյ, այսքան գեղեցիկ կերպով սկսուած գործ մը ապարդիւն կը մնայ. եւ յետին ամսթը աւելի կ'ըլլայ քան առաջինը, ըստ այն իմաստալից առածին, որ չատ ծանօթ է Վանայ մէջ:

* * Այլ մինչ այսքան գոհունակութիւն կը զգանք Վանայ կեդրոնական վարժարանին բացմանը համար, միւս կողմէ չենք կրնար անյուշատակ անցնիլ այն մեւս իրողութիւնը վրայէն, որ նոյնքան առիթ կ'ընծայէ գոհունակութեան: Հասկըցուեցաւ կարծեմ թէ խօսքերիս Երամեան վարժարանին յորելեանին կը վերաբերի, զոր կատարելու համար յանձնախումբ կազմուած է արդէն իր ընթացաւարտ սաներէն, որոնք առաջնակարգ դիրքեր կը գրաւեն տեղւոյն մէջ: Քսանհինգ տարուան տաժանելի եւ քրտնաթոր աշխատութենէ եւ այնքան գնահատելի արդիւնքներ հասցնելէ ետքը, երբ իր քսանըհինգ տարին կը լրացնէ Երամեան վարժարանը, կ'արժէ արդարեւ որ իրյուբելեանը տօնուի չքեղ եւ հասուութաբեր հանդէսով մը, ինչպէս եղաւ Պէրպէրեան վարժարանին համար, որուն մայրաքաղաքիս մէջ ունեցած դիրքին կը համապատասխանէ ճշդիւ Երամեան վարժարանին դիրքը Վանի մէջ: եւ ինչպէս հոս գլխաւորապէս իր ընթացաւարտ սաներն էին որ գլխաւոր կազմակերպիչներն եղան Պէրպէրեան յորելեանին, զոր այնքան արդիւնաւոր ըրին, նոյնպէս հոն գործեալ գլխաւորապէս իր շրջանաւարտ սաներն են որ գործին գլուխը կանգնած են, տնտեսը իրենց ուսուցչին եւ դաստիարակին քսանհինգամեայ կրթական դործունէութիւնը: Կը յուսացուի ուրեմն թէ նոյնքան փառաւոր եւ արդիւնաւոր պիտի ըլլայ նաեւ այս յորելեանը, երկուքին համեմատութիւնները պահուելով հանդերձ իւրաքանչիւրը իր դիրքին ու միջավայրին բաղդատմամբ:

* * Քանի որ կեդրոնական եւ երկրորդական վարժարաններու վրայ խօսեցանք, երկու խօսք ալ Բաղէշի վարժարաններու մասին ընենք, որոնք երկու տարի է ի վեր միացեր եւ կեդրոնական վարժարան մը արտադրեր են արդէն: Աւելորդ է ըսել թէ աշխարհի գեղեցկագոյն բանն է որ ըրեր են Բաղէշցիները, նոյն իսկ աւելի կանուխ քան Վանայ ազգայինները, թէեւ անոնցմէ աւելի կրթասէր ու զարգացած ըլլալու համբաւը չունին: Բայց իրենց այդ միակ գործողութիւնը բաւական է իրենց կրթական պատիւը բարձրացնելու, մէկ պայմանով սակայն, այն է թէ շարունակեն վարժարանները միացեալ ու կեդրոնականը բաց պահել: Եթէ այդ մասին թերանան թէ՛ ցարդ ըրած գոհողութիւնները ի դուր կ'երթայ, եւ թէ իրենց պատիւը մէջ կը խաղայ:

Ուստի պարտականութիւն կը համարինք յորդորել զիրենք՝ անխափան շարունակել թէ՛ մէկը եւ թէ՛ միւսը, թէ՛ յօգուտ իրենց ուսանող մանկտիին եւ թէ ի պատիւ իրենց անուանը, որ չատ դէշ հարուած մը պիտի կրէ, եթէ թողուն որ քայքայուի վարժարաններու միութիւնը ու կեդրոնականին գոյութիւնը: Այս խնդրին վրայ դեռ քանի մը օր առաջ Արեւելքի մէջ Նարգիս այնքան գեղեցիկ խորհրդածութիւններով խօսած եւ օգտակար թելադրութիւններ ըրած էր Բաղէշէն, որ տեղւոյն ազգայիններուն ուշադրութիւնը անոնց վրայ հրաւիրել յոյժ կարեւոր ու նպատակայարմար կը համարինք:

ՅՈՒՍԱԿ.

ԲԺՇԿԱԿԱՆ

ԱՌՈՂՋԱՊԱՀՈՒԹԻՒՆ ՆՈՐԱԾԻՆ ՄԱՆԿԱՆՑ

Գրեթէ ընդհանուր առմամբ կրնանք ըսել որ թեղճ նորածիններու համար պէտք եղած առողջապահիկ ամենատարրական պայմանները չեն գործադրուիր մեր մէջ: Այդ անմեղ նորածիններուն, այդ սիրուն հրեշտակներուն մէջ պատահած զրեթէ 80 առ հարիւր մահերը կամ հիւանդութիւնները արդիւնք են ծնողական տգիտութեան եւ ուանդական սովորութիւններուն:

Ամէնէն աւելի յատկանշական պարագան սա է թէ թեղճ փոքրիկները ուղղակի իրենց ծնողքէն կը ժառանգեն կարգ մը ծանր ու անտանելի հիւանդութիւններ: Խեղճ նորածինը, որ տակաւին հազիւ աչքը բացած է, առանց ծնողական առաջին եւ ամենատարրական խնամքները ընդունելու, արդէն իսկ ժառանգած է կարգ մը հիւանդութեանց սերմերը:

Ի՞նչ ըսել այն մարդոց, որոնք բոլորովին անմեղ արարածի մը կորստեան պատճառ ըլլալէ ետք, բոլորովին անհոգ եւ անտարբեր մնալով՝ դէթ չեն փութար իրենց պատճառ եղած այդ մեծ կորուստը քիչ մը թեթեւցնելու համար՝ առողջապահական կանոնները յարգել: Ասոնց մասին այնքա՛ն չատ օրինակներ կան որ չիտակը անկարելի կ'ըլլայ չցաւիլ բոլոր ատանկներու վրայ:

Սասիկ բոլոր այս կէտերը զիս հարկադրեցին քանի մը տողով ներկայացընել ծնողքներու ուշադրութեան ա՛յն տարրական ծանօթութիւնները, որոնց տեղեակ ըլլալ ու անթերի գործադրութեան հոգ տանիլ ամէն ծնողքի նուիրական պարտականութիւնն է: Օրինակի համար, այն սիրուն ու անմեղ փոքրիկներուն մորթը, որ տակաւին օդին փոփոխական ազդեցութեանց երբեք վարժուած չէ, կրնայ տաքութեան, պաղի եւ կամ խոնաւութեան հանդիպելով, տեսակ տեսակ հիւանդութեանց ենթարկուիլ, իր կեանքի առաջին օրերուն մէջ իսկ: Թոքերը, որ դեռ առաջին անգամ ըլլալով սկսած են ուղղակի օդին ազդեցութեան տակ գործել, կրնան վերոյիշեալ պարագաներու մէջ, անոնք ալ իրենց կարգին հիւանդանալ, հիւծիլ: Աչքերը կրնան չատ տեսակ հիւանդութեամբ վարակուիլ, լոյսի զօրաւոր ազդեցութեան եւ յանկարծական փոփոխութեանց պատճառաւ: Ակէտ դառնալու լոյսը կրնայ ուղղակի երեք մաշկերէն ո եւ է մէկը բորբոքել եւ այսպէսով խեղճ փոքրիկին մահուան պատճառ ըլլալ. մարսողական խողովակը, որ դեռ կաթէ ուրիշ բան մարսելու կարողութիւն չունի, տեսակ տեսակ կերակուրներու ծամոցները կրնան չատ տեսակ հիւանդութիւններուն ենթակայ ընել զայն: Տըղուն ստամոքսը, նրբաղիները եւ այն դեռ ի վիճակի չեն ըստ բաւականի մարսելութիւնը դիւրացնող հիւթեր արտադրելու: Ակէ դառ՝ կաթը որ իրենց միակ եւ մանաւոր սնունդն է, կրնանք ըսել, նոյն իսկ կաթը կրնայ ստամոքսի լայնացում առաջ բերել եւ ստէպ փսխելու պատճառ ըլլալ: Ասոր ալ միակ պատճառը կաթին կանոնաւոր կերպով չարուիլն է. մինչդեռ մեր չատ մը մամիկները, առանց այս կէտը հասկցած ըլլալու, կաթը պաղած է կ'ըսեն: Չիլերը որ դեռ պէտք եղածին պէս չատ զդայուն չեն եւ իրենց փափուկ պաշտօնը կատարելու մէջ նոր, կրնան չատ տեսակ հիւանդութեանց ենթարկուիլ, փոքրիկներու քնացած մէջոցին յարուցուած սաստիկ աղմուկներու պատճառաւ:

Վերջապէս չերկարեմ, բոլոր այս կէտերն են որ զիս հարկադրեցին մանուկներու ծնունդեան, կազմութեան եւ ուրիշ պարագաներու վրայ կարելի եղածին չափ հակիրճ տեսութիւն մը ընել Արեւելքի ազնիւ ընթերցողներուն:

* * *

Ծնունդ.—Բաղառողջ ծնողքէ մը սերած մանկիկ մը ծնած ատենը պէտք է 3000 կրամ ծանրութիւն ունենայ, վերջերս եղած քննութեանց համաձայն: Առաջին երկու օրերու մէջ 100 կրամ կորուստ մը կրնայ նշմարուիլ, բայց սոյն կորուստը առաջին եօթերորդ օրը դարձեալ հարկ է 3000 կրամ ծանրութիւն ունենայ: Եթէ տղեկը կանոնաւոր կերպով լաւմնանդ առնէ եւ եթէ ո՛ եւ է հիւանդութեան մը ենթակայ չըլլայ, առաջին երեք ամիսներուն մէջ օրական 25 ական կրամ ծանրութեան յաւելում մը կ'ունենայ. ուստի երեք ամսու մանկիկ մը 5250 կրամ ծանրութիւն պէտք է ունենայ: Երկրորդ երեք ամիսները օրական 20ական կրամ աւելնալով, վեց ամսու քաջառողջ տղան 7050 կրամ ծանրութիւն պէտք է ունենայ: Երրորդ երեք ամիսները օրական 15ական կրամ աւելնալով ինն ամսու մանկիկը պէտք է 8400 կրամ ըլլայ: Չորրորդ երեք ամիսները օրական 10 կրամ աւելնալով՝ տարու մը մանկիկը պէտք է 9300 կրամ կշռէ: Հը տեսնուի թէ տասը ամսու տղեկին ծանրութիւնը կրկնապատիկէն աւելի է, իսկ մէկ տարեկանները եռապատիկէն աւելի: Եթէ տարու մը մանկիկը 10 քիլոկրամէ աւելի կշռէ, բընականէ աւելի ըսել է. իսկ ասկէց քիչ մը պակաս ծանրութիւն ունեցող տղաք վատառողջ են ըսել չէ:

Պարտալար.— Նորածինին պորտալարը երեքէն մինչեւ Չորրորդ օրը կրնայ իյնալ: Տկարակազմ տղոց վրայ եւ կամ օդտակար ըլլալու նպատակաւ գործածուած հականեխական ջրային դարմանումի մը պատճառաւ՝ մինչեւ տասնըհինգ օր կրնայ երկարիլ:

Երբեմն պորտին բոլորտիքը պզտիկ վէրք մը կրնայ դոյանալ, որուն երկար տեւելու առանց դարմանումի մնալը այլ եւ այլ ծանր հիւանդութեանց պատճառ կ'ըլլայ. ուստի այս վէրքերը տեսնուած ատենը միայն տեսակ տեսակ դեղեր գործածել պէտք է, բայց պայմանաւ որ ջրային չըլլայ, այլ փոշի օրինակի համար Սալոլի փոշին այս տեսակ վէրքերու վրայ ցանելը օգտակար է, իսկ եթէ ասով ալ չաղեկնայ վէրքը, պէտք է այն ատեն ա՛նմիջապէս բժիշկի դիմել: Այսպիսի վէրք մը թէեւ աննշան, բայց հինցած վէրք մը միշտ կրնայ կնճռոտուածներ առաջ բերել եւ մանկան մահուան պատճառ ըլլալ: Քանի մը շաբաթ առաջ, երբ Պարտիզակ կը դիտուէի, ճիշտ վերեւ յիշուած պարագան մանկան մը վրայ տեսայ: Եթէ օր առաջ տեղւոյն բժիշկին դիմէին, առանց կարեւորութիւն տալու կանացի խորհուրդներու, թող վատառ ըլլային թէ չպիտի կորսնցնէին իրենց համար այնքա՛ն սիրելի եղող այդ մանկիկը:

Կաթնուութիւն. — Նորածին մանուկներու դիեցումը հինգ տեսակ կրնայ ըլլալ.— 1. Մայրական կաթով: 2. Մրծմայրով: 3. Արհեստական (պիպերոնով): 4. Անասնական: 5. Խառն կաթնուութիւն:

Մայրական կաթնուութիւն. — Մայրական կաթով դիեցումը ամէնէն լաւագոյնն է, պայմանաւ որ մայրը փոխանցիկ հիւանդութեամբ մը վարակուած չըլլայ, օրինակի համար թոքային ուռականութիւն, Ղղային տկարութիւն եւ կամ ուրիշ փոխանցիկ հիւանդութիւն մը: Մի՛այն Ֆրանկփան է որ այս պարագային մէջ բացառութիւն կը կազմէ. որովհետեւ սոյն հիւանդութեամբ վարակուած ծնողքէ մը սերած զաւակը եթէ ծծմայրէ կաթ ուտէ, այն ատեն տղուն հիւանդութիւնը ծծմայրին կ'անցնի. ուստի այս հիւանդութեամբ վարակուած մայրերը պէտք է որ կամ իրենք կաթ տան զաւակներնուն եւ կամ պլիէռոնի միջոցաւ սնուցանեն զանիկա: Ասոնց հակառակը գործելը, չիտակը մարդասպանութիւն ընելէ աւելի վատթար արարք մըն է:

Առողջ եւ զարգացած մօր մը կաթնուութիւնը հետեւեալ կարգով պէտք է կատարուի.—

Առաջին վեց ամիսը, ցորեկը երկու ժամը անգամ մը: Առաջին երեք ամիսները, գիշերը, չորս ժամը անգամ մը: Երկրորդ երեք ամիսները՝ ցորեկը երեք ժամը անգամ մը, գիշերը, վեց ժամը անգամ մը, ցերեկը երեք ժամը անգամ մը, գիշերը մէկ անգամ (եթէ կարելի է բոլորովին ջնջել): Երրորդ վեց ամիսը, ցերեկը՝ երեք ժամը անգամ մը, քիչ մըն ալ առանց իւղի մսի ջուրով ապուր եւ կամ քիչ խաշած հաւկիթ, իսկ գիշերը բոլորովին ջնջել:

Որպէս զի նորածին մանկան առած կաթը իրեն բաւական ըլլայ եւ աճումը ու զարգացումը լաւ կատարուի, հարկ է որ առաջին երեք ամիսներուն մէջ՝ մանկիկը իւրաքանչիւր ծծելուն 60էն հարիւր կրամ կաթ առնէ, իսկ երրորդ ամիսէն ետքը 100 էն 150 կրամ: Այս պայմաններուն մէջ անանոյշ մանկիկ մը երբ իր ծանօթ ծանրութիւնը եւ մարմնի զարգացումը չունենայ, պէտք է բոլորովին վատառ ըլլալ թէ կամ մայրիկը եւ կամ մանկիկը հիւանդ է, որով հարկ է անմիջապէս բժիշկի դիմել եւ անոր խնամքներուն յանձնել:

Կ. Տ. ԱԼԼԱՀՎԵՐՏԻ
(Մնացեալը յաջորդով)

ՄԻՍԻՈՆԱՐՆԵՐԸ
ԱՄԱՍԻՈՅ ՎԻՃԱԿԻՆ ՄԷՋ

Քանի տարիէ ի վեր ժէզուիթները տենդոտ գործունէութիւն մը ցոյց կուտան Ամասիոյ ու Մարզուանի մէջ, լուսաւորութեան անուշն տակ իրենց թաքուն գաղափարները իրագործելու համար: Ուրախալի պարագայ մըն է տեսնելը թէ ասոնց ջանքերը ապարդիւն մնացած են մեծ մասով, եւ այս իրողութիւնը դիտակցութեամբ կրնանք վկայել, գոնէ Ամասիոյ մասին մեր քաղած տեղեկութիւններովը: Սակայն այս ձախող ձեռնարկին մէջ եթէ աւելի տխուր պարագայ մը կը գտնուի, հայ մանուկներէ ոմանց ուսումէ եւ հայեցի դաստիարակութենէ կրած դրկանքն է ան: Ուսանող մը ժէզուիթի դպրոցին կ'աշակերտի չորս, հինգ, երբեմն մինչեւ տասը տարիներ: Այս ժամանակամիջոցին մէջ անոր համարած պաշարը քը բաղկանայ մեծ մասով քրիստոնէական դիտելիքներէ՝ անդրջրեղեղեան դասաւանդութիւնով մը. քիչ մը խորհելու որամադիր միտք մը դաստիարակած աւելի Պիւռոնի կ'աշակերտի քան Աւետարանին: Աշխարհասեր, Սթանիսլասներ, չեմ դիտեր տակաւին ուրիշ ի՛նչ ժէզուիթ տղաներ՝ որոնք մեր եկեղեցիին համար երբեք բան մը չեն արժեր, կրօնական դասին համեմները կը կազմեն: Մինչդեռ հայ տղան ոչինչ չգիտեր իր եկեղեցիին դաւանութեանը մասին, երբեք չի ճանչնար ո՛չ Ս. Մեսրոպը, ո՛չ Նարեկացին եւ ո՛չ ալ Ն. Շնորհալին եւայլն:

Իր լեզու կ'աւանդեն հայերէն, ֆրանսերէն, Թուրքերէն: Հայերէնը չատ խեղճ է: Զատաղանդութիւն թո՛ղ չըլլայ, կամ թող չվիրաւորուին վերապատուելի հայրերը, երբ ըսենք թէ ժէզուիթները հայերէնի դասատու չունին երբեք: Տասնամեայ դպրոցական կեանքէ յետոյ 18 կամ 20 տարեկան երիտասարդին մէջ կոկիկ նամակ մը չարադրելու կարողութիւնը կը պակսի: Մեր լեզուին, մեր գրականութեան մասին կատարեալ ոգիտութեամբ կը փայլին. եւ ինձի կը թուի թէ այս անտարբերութիւնը տեսակ մը չարակամութեան արդիւնք է:

Ֆրանսերէն բառգիրք մը, քանի մը տող բան գրելու կարողութիւնը միայն ունին, թէեւ երբեմն ասա պակսի անոնցմէ ոմանց քով: Ֆրանսերէն գրականութիւնը շատ քիչ կը ճանչնան. Ռասինէ, Լաֆոնթէնէ, Պօսիւէէ, Մասիլեոնէ, Շաթօպրեանէ, Լամարթինէ քանի մը կտորներ միայն կարդացած են, բոլորը դասական: Գաղափարով չատ աղքատ են ժէզուիթ դպրոցի ուսանողները եւ խմաստասէրի անունն անգամ չեն ճանչնար անոնք. դպրոցը պապական հնութիւն տակ կը գտնուի:

Թուրքերէն լեզուն ըստ բաւականին խնամով կ'աւանդուի: Դպրոցի ուսողութեան ու դիտութեանց ճիւղին, հոս խզճի պարտք մը կը դգա՛ ինձի հաղորդուած տեղեկութեան համեմատ՝ խոստովանելու թէ, մաթէմատիքի ճիւղը գոհացուցիչ է, նաեւ աշխարհագրութեան, այսինքն՝ այնքան միայն ո՛րքան կը պահանջուի ազգ. նախակրթարանէ մը: Իսկ բնական դիտութիւնները՝ գրեթէ գոյութիւն չունին: Ահա ժէզուիթներու դպրոցը. քսան տարիներէ ի վեր սա է անոր կատարած դերը կրթական դործին մէջ: Ճշմարիտը խօսելով, երբ անոնց վայելած բարոյական ու նիւթական առաւելութիւնները նկատողութեան առնենք, մարդ կը փորձուի ըսելու թէ ժէզուիթներու յանձնուած ամբողջ սերունդ մը փճացաւ մեծաւոր զարգացման տեսակէտով. անոնք կրնային ընել աւելին՝ բայց չուզեցին: Ոչ միայն հոն յաճախողները բան մը չսորվեցան, այլ եւ դրկուեցան հայկական դաստիարակութենէ, անոնցմէ չատ քիչերը հեռացան իրենց պապերու սիրական եկեղեցիէն, եւ սա՛ աւելի նիւթական չահու ակնկալութիւնով քան ճշմարտութեան համոզումով: Իսկ ուրիշներ կերպով մը ուծացան դէթ կանգածու վերաբերում մը ունին իրենց մայրենի եկեղեցիին պատմութեան ու անոր կրօնական հաւատալիքներուն նկատմամբ: Այս դիտողութիւններն ու տեսութիւնները կրնանք աւելի կամ պակաս չափով ընդհանրացնել Սնատոլրի մէջ գտնուած վեց ժէզուիթական հաստատութեանց համար (*):

Ինչ է այս գաղտնիքը, որով ժէզուիթները կը գրաւեն մեր զաւակները դէպ իրենց վարժարանը: Նախ օտարասէր ենք առհասարակ կրթութեան համար. մանաւանդ Ամասիոյ հայ հասարակութիւնը թոյլ վճարելու կը դգամակի, բան մը զոր ցաւով կը յայտնէր ինձի Ամասիոյ Թաղ. Խորհուրդի անդամներէն մէկը. մեր նուիրական չահերը չենք դիտեր ճանչնալ ու պաշտպանել: Իսկ ժէզուիթները ո՛չ միայն տարեթոչակ չեն պահանջեր, այլ եւ չատ անգամներ ձրի դասագիրք կու տան, ուսանողին ու անոր ծնողաց հիւանդութիւնը ձրիապէս կը դարմանեն. ի հարկին նիւթական օգնութիւններ ալ չեն զլանար: Ամավերջի քննութեանց ժամանակ՝ փառաւոր մրցանակներով կը վարձատրեն ուսանողներու արժանաւորագոյնները. խաղեր, պատկերներ, վարդապետներ, խաղալիկներ սովորական պարգեւներ են: Ասոնց ամէնուն վրայ պէտք է աւելցնել նաեւ ժէզուիթներու քաղաքավարութիւնը, անձնուիրութիւնը ու ազնուութիւնը: Այս ամէն առաւելութիւններէն զատ՝ ասոնց մէջ դպրոցական կարգապահութիւնը հրաշալի է:

Լսեցի թէ առջի մոլեռանդութիւնը հեղգնեակ լքելու վրայ են Ամասիոյ ժէզուիթները. Հայ Եկեղեցին ու անոր կղերը այնքան կծու չեն քննադատեր: Պըղտիկ մերձեցում մը, փոքրիկ ազատամտութիւն մը կը նշմարուի, եւ թէ գնալու թիւնը իր ամէն ճիգերով կը նշմարուի անոնց դպրոցին մէջ: Վերջի պարագան ուրախալի երեւոյթ մըն է, իսկ ցոյց տրուած տեսակ մը ազատամտութիւնը աւելի ժէզուիթական մեքենայութիւն մը կը թուի քան ուրիշ բան մը, վասն զի առջի փորձը ապարդիւն մնացած է հաստատամիտ Ամասիացիներուն համար:

Մենք հաղորդուած ենք որ ժէզուիթ դպրոցները կաթոլիկ վարդապետութեանց սերմնարաններն են: Բարին գործել՝ մի միայն բարիին համար, անենարին իմացք մըն է անոնց համար: Բայ ասի, օտարները որքան ալ աշխատին մեր զաւակները լուսաւորելու համար, անոնց տուած դաստիարակութիւնը երբեք չեն կրնար համապատասխանել մեր բնատոմիկ դաստիարակութեան: Մեր զաւակներուն սրտի դաստիարակութիւնը մեզի վերապահելու ենք միշտ, եթէ կ'ուզենք մեր նկարագիրը պահպանել:

* * Գալով Ամերիկացի միսիոնարներու՝ որոնք Անատոլիա գոլէջը կը վարեն, ո՛չ նուազ վնասակար տարրեր դարձած են կրօնական տեսակէտով: Հայ Եկեղեցիի մասին երբեմն անաղնիւ լեզուով մը խօսած են դաստաւանդեանց միջոցին կամ առիթը ներկայած պահուն չեն դադրած զայն հարուածելէ: Իրենց յանձնուած ուսանողները կիրակի օրերու մէջ Հայ Եկեղեցիի պաշտամունքներէն զրկելու համար ամէն ջանք ի գործ դրած են անիրաւաբար: Կարծեմ երկու տարի առաջ էր որ Ամասիոյ Ս. Առաքելոցը այս մասին վէճ մը ունեցաւ միսիոնարներու հետ: Կամ իրենց պաշտամունքը այնպէս յարմարցուցած են որ ճիշտ մեր պատարագի ժամուն հանդիպելով ուսանողները ստիպուած ըլլան դիկդակներ կը գծէին, ոսկի մոխիր մը ցրցընելով:

—Սա նայէ՛, դուչեղ Լիզ:

Հրթիռները կը պայթէին, օդին մէջ առաջ բերելով կրակի դանգուրներ: Արեգակի նմանող հրթիռներ կը պոռաքէին խոտորնակ պարոյրներով, եւ յետոյ դոյները երեւան կուգային: Ցանկարծ լոյսի փունջեր ցայտեցին մէջոցին մէջ ու պահ մը առկաս մնացած հոն, ի վերոյ գացին յամրաբար իյնալ ծովուն վրայ: Կապոյտ, ճերմակ, դեղին հրթիռները իրարու կը յաջորդէին անընդհատ, ոսկի ճիւղերու եւ բոցէ թռչուններու նմանութեամբ: Անկիզելի սանդերու մէջէն դուրս կը պոռթկային բաց դոյն հրթիռներ, որոնք չատ բարձրը կը պայթէին, արծաթի փոշի մը վերածուելով: Նաեւ լոյսէ ծառեր, որոնց ճիւղերը ուռենի ոստերուն պէս կը կախուէին չեղանկիւն բոցերով:

—Ամա՛ նայէ՛, դուչեղ Լիզ:

Զարմացման չչուկ մը կը բարձրանար այդ մարդկային համախռնումէն, ուր գըլուխները սեւ դունդերու կը նմանէին, տարտամօրէն լուսաւորուած ըլլալով: Կիներու սուր ճիչեր ու տղոց խանդավառ աղաղակներ կը լսուէին մերթ, անագին ամբոխի մը ընդհանուր մրմունջին մէջտեղ:

—Նայէ՛, ըսաւ Լիզ, որ պարզ ժողովուրդին պէս մեծ հաճոյք կը զգար փողոցի զուարճութիւններէն: Սիրելիս, դիտէ սա տեսարանը:

Հիմա, բարձրը կը տեսնուէր կապոյտ, կանաչ, նռնագոյն, մոլ լոյսերու տարափ մը, որ յամրաբար կ'իյնար: Ի վերջոյ ոսկեգէ Վէզիւվ մը արձակուեցաւ, որ խառնի խուռն կը ժայթքէր ռումբեր, հրթիռներ, կայծի հեղեղներ, ու այդ իրարանցումին մէջ, Բարեկենդան Պարոնը, հրթիռներով լեցուած, կը ժայթքէր, կ'որոտար, ի վերջոյ կործանելու համար. իր յետին պայթումները կը նմանէին Բարամէնթրանի մեռելական երգին: Այդ միջոցին, արուարձանի դիմակաւորներու խումբ մը հայհոյչի աղաղակներով կը ծաղրէր զայն, իր հետ քաշքրտելով կարճ չրջազգեստ հագած աղջիկներ:

—Հրախաղութիւնը վերջացաւ, մըրմնջեց Լիզ, վշտահար շեշտով մը:

—Այո՛, ըսաւ Ժաք, զգալով թէ ամէն մարդկային ուրախութեանց վախճանն էր ատիկա:

Ժաք եւս տարտամ տխրութեամբ մը լեցուեցաւ: Քիչ մըն ալ խզճի խայթ կը զգար, խորհելով Ռոզի վրայ, որ առանձին մնացած էր տան մէջ:

Ցանկարծ, Ժաք ընկրկեցաւ: Մայթին վրայ, իր դիմաց, Ֆէրմօն, Թալէվ եւ տոքթ. Լըվընէն զարմացումով կը դիտէին զինքը: Ֆէրմօն չկրցաւ ծաղրական ձայն կործ

լան ժողովարան յանախելու։ Այս իրողութեանց կենդանի ապացոյց կրնայ ծառայել յետագայ պարագան։ Ասկէ երկուքուկէս տարի առաջ, Մարզուանցի քահանայի մը հետ, գոլէճին կուլտը զբաղուած ամերիկեան որբանոցը այցելելու դժբաղդութիւնն ունեցանք։ Քահանան կ'ըսէր որբերուն. «Աղջիկներս խաչ հանեցէք, տղաքներս խաչակնքեցէք»։ Հազիւ քանի մը հատը կատարեցին քահանային պատուէրը։ Այս տեսարանը չատ յուզիչ էր. անմեղներու միամտութիւնը չահագործել ուզած էին միսիոնարները կամ անոնց ստորադասեալները. անոնք խեղճերու դժբաղդութենէն օգտուած էին՝ իրենց մոլեռանդ ձգտումներուն յաղթելու համար։

Լուսաւորութեան գործը ըստ բաւականին յառաջացած է Մարզուանի մէջ. սակայն գործը հաճապատասխան չգտայ ոպասուած արդիւնքին։ Գոլէճին մէջ դիտութեանց ու անդլիերէն լեզուի ճիւղերը միայն կը մշակուին. հայերէնը նախանձելի չէ. թուրքերէնի ու ֆրանսերէնի ճիւղերը՝ գրեթէ ոչինչ։ Այդ գոլէճը գոյութիւն ունենալէն ի վեր՝ նշանաւոր դուլէտական մը չէ տեսնուած հրապարակի վրայ. գոնէ ես չեմ հանդիպած անոր, կամ չեմ տեսած ո՛չ գրագէտ մը, ո՛չ դիտնական մը, ո՛չ քաջ անգլիագէտ մը, ո՛չ ալ հմաւաւոր ուսուցիչ մը, մինչդեռ գիշերթիկ ուսանողի մը համար 12 օսմ. ոսկի տարեթոշակ կը պահանջեն Մարզուանի պէս գիւղաքաղաքի մը մէջ։

Մարզուանի զարգացեալ երիտասարդութեան, նոյն իսկ գոլէճի ուսանողներուն ոմանց հետ տեսնուելու հաճոյքն ունեցած եմ։ Անոնցմէ մեծ մասը առհասարակ նախապաչարուած են իրենց մայրենի եկեղեցիին ինչ ինչ դաւանաբանական ու ծիսական ըմբռնումներու մասին, իրենց տեսութիւններուն մէջ յանդգնեն են եւ նկարագրով՝ կոկոզավիզ. պահանջուած քաղաքավարական փափկանկատութիւններէն ու ձեւակերպութիւններէն բոլորովին մերկացած։ Անոնցմէ ոմանք տեսայ որ կրօնական հարցերով վիճաբանիլը կը սիրեն, ինչու որ, քանզի պատուելիական չաղկապները պարբերաբար յեղեղելով։ Տոմային սովորութիւն, աւանդութիւն, ծէս, եւ այս կարգի վերաբերեալ իրերու մասին ազէտ են։ Բողոքական կը հոսին իրենց չարժուձեւերուն ու խօսուածքներուն մէջ, եւ զարմանալին այն է որ այդ պարոնները իրենց ընդունած թերի դաստիարակութեան գիտակցութիւնն ունենալով չատ ցաւ կը զգան։

Այս հանդիսադրուած իրողութիւնները կարծեմ բաւական են ցոյց տալու համար թէ մեր չահերը կորսուելու վրայ են երկու ներակայ զօրութեանց չահագործութեանը մէջ։(*) Մեր պարէրէն ժառանգուած կրօնական մաքուր ըմբռնումները, թանկագին աւանդութիւնները, բարի սովորութիւնները, ցեղային յատկութիւնները, մեր նկարագիրը կ'այլասերին, կը խաթարուին։ Պէտք է համոզուիլ որ ֆրանսացի ու ամերիկացի միսիոնարներուն տուած կրթութիւնը մեզի համար միշտ վնասակար կրնայ ըլլալ։

Այս հոսանքը չենք կարող արգիլել, բայց գոնէ կրնանք հակակշռել մէկոյսով մը՝ որուն յաջողութիւնը այնքան դժուար չէ։ Եւ, այս առթիւ, պիտի փափաքէի հրապարակային խոնարհ խորհուրդ մը տալ մեր Ամասիոյ ու Մարզուանցի ազգայիններուն։ Մարզուանի Ս. Աստուածածնայ Զարխափան վանքը —որ այնքան աղմուկ հանեց ասկէ քանի մը տարիներ առաջ օրագրութեան մէջ՝ երկու քաղաքացիներու միջեւ ծագած թիւրիմացութիւնով—, կրնայ առժամապէս վերածուիլ պզտիկ դպրեվանքի մը, ուրկէ դուրս գան Վիճակի ուսուցիչներն ու քահանայացուները։ Վարժապետի ու վարժուհիի, ուսեալ, մանաւանդ ի պաշտօնին գիտակից քահանաներու սով կայ այդ թեմին մէջ։ Բուն իսկ դաւառագիւղուն մէջ մտային իրերու կատարեալ ամայութիւն մը կը տիրէ։ Ամասիա քաղաքը ստիպուած է այսօր չորս կողմերէն հոգալ իր ուսուցիչներն ու ուսուցչուհիները։

Այս առաջարկուած նախնական ծրագիրը գործադրել կարծեմ թէ այնքան դժուար չէ։ Այժմ՝ իբր բարոյական ոյժ՝ իրենց տրամադրելի կրնան ունենալ Ամասիացի Տ. Երուանդ վարդապետը, որ կարծեմ թէ հաւասարապէս գնահատուած է երկու քաղաքացիներէն։ Սիրելի է նաեւ յուսալ թէ Ս. Պատրիարք Հայրը պիտի բարեհաճէր ուրիշ երիտասարդ արմատական մը ալ զրկել՝ Տ. Երուանդ Հօր աջակցելու։ Իսկ Տ. Նիկողայոս Ծ. վարդապետ Ֆրանկլիւեան՝ Մարզուանի վանքին կալանաւորը, ծախսարութեամբ պիտի ողջունուէր։ Վիճակին Ս. Առաջնորդը՝ իր վարչական տաղանդովը պիտի կրնայ կարգադրել ամէն ինչ։

Նիւթականի մասը այնքան մտահոգութիւն չի պատճառեր։ Ընդունած տեղեկութիւններուս համաձայն՝ վանքը 450–500 ոսկիի տարեկան եկամուտ ունի։ Այս պատառելի գումարով ամէն ինչ հնարաւոր է։ Գալով Մարզուանի վանքին վարչական եղանակին, արդեօք գարձեալ կուիներու տեղի պիտի տա՞յ։ Ինձի կը թուի թէ առջի պայքարը տղայական էր, անգիտակից ու ամուլ կուիւ մը, ուրկէ բարոյապէս վնասուեցանք եւ օտարականները խնդացին իրենց անմարակութեանը վրայ։

Այս ամէնը կը ներկայացնենք ամենաբարի կեդրոնական վարչութեան ուշադրութեանը եւ Ամասիա-Մարզուանի վիճակայիններուն խորհրդածութեան։ ԱՆՅՈՐԴ

Սրվազ

(*) Զմոռնանք ըսելու թէ Ամասիոյ ժէզուիթները ի մտոյ գոլէճ մը պիտի չենեն այդ քաղաքին մէջ։

Արտաքին Լուրեր

ՊՈՒԷՐ ՊԵՏԵՐԸ

Պէրլին այցելութիւնը. — Ընդունելութեան յանձնաժողովին յայտարարութիւնը. — Պ. Ռեյց Մ. Նահանգաց մէջ։

Պէրլին, 5 հոկտ.—(Թայմզի հեռագիր). —Պոէր զօրավարները ընդունելու համար Պէրլինի մէջ կազմուած ընդունելութեան յանձնաժողովը սա յայտարարութիւնը հրատարակեց.

«Հոկտ. 17ին իրիկուան ժամ 8ին, Պոթա, Տըլարի ու Տէվէթ պոէր զօրավարները «Ֆիլարմոնիք»ի մեծ սրահին մէջ, հանրային կարեւոր գումարում մը ատեն, մեզ պիտի խօսին։ Պոէր զօրավարները հոս հանելով Վիհելմինա թագուհիին երկրէն, ուր առաջին անգամ ասպնջականութիւն գտան, անցեալին դէմ ամբաստանութիւն պիտի չընեն. չեր նորհակալ պիտի ըլլան գերման ժողովուրդին՝ թշուառներուն ըրած աջակցութեանը համար. մեր սիրտերուն կոչում պիտի ընեն՝ նորէն օգնութիւն խնդրելով. վասն զի անոնց երկիրը, դաշտերը ու ագարակները դեռ աւերակ են։ Անոնց ազգը մեծ մտահոգութեամբ կը դիտէ ապագան։ Մեզի հետ խօսողները այն անձերն են որ ամէնէն տխուր վայրկեանին—այն միջոցին երբ Ժուպէր մեռած էր, Քրիւկէր աքսորի գացած, եւ երբ թշնամին երկրին մէջ մտաւ— կազմակերպեցին այն ահարկու ընդդիմութիւնը՝ որուն վկաները եղանք եւ որուն վրայ աքանչացանք։ Ատոնք են Պոթա՝ պատերազմին կազմակերպիչը, Տըլարի՝ գլխաւոր ճակատամարտներուն յաղթողը եւ Տէվէթի՝ հարաւային Ափրիկէի Պլիւերը։ Այդ մարդերը կը մարմնացնեն կորովամտութիւնը, հաստատամտութիւնը, հմտերատարութիւնը եւ արիութիւնը իրենց ցեղին, որ գերմանական տերունդէ է։ Թէեւ անոնց գիւղացնական պայքարը չպակուեցաւ վերջնական յաջողութեամբ, թէեւ իրենց ցեղին ապագան փրկելու համար, պարտաւորուեցան հաշտութիւն կնքել ակամայ, սակայն անոնց անունը յաւիտեան արձանագրուած կը մնայ Պատմութեան ամէնէն գեղեցիկ էջերուն վրայ։ Այսօր սուրը կը հանդչի պատեանին մէջ. աչխատութիւնը կը յաջողէ՝ կռիւին. նոր կեանք մը պիտի բիսի աւերակներէն։ Պոթա, Տըլարի ու Տէվէթի վրէժխնդրութիւն քարոզելու չեն գար, այլ օգնութիւն խնդրելու։ Անգամ եւս պիտի խօսին մեզի հետ, բայց անոնց եռին պիտի կենայ ազնիւորէն, անվեհեր եւ յաւիտենապէս հշմարիտ Պատմութիւնը, որ սիրալիր պիտի հակի իր որդիներուն վրայ եւ անոնց ճակատը՝ պիտի զարդարէ դափնեայ պսակով։ Կը հրաւիրենք մեր համաքաղաքացիները ներկայ ըլլալ մեծ գումարումին. հաւաքուելիք գումարները պէտք է բոլորովին յատկանան գթութեան գործին, որուն նպատակն է օգնել պոէր ազգին։»

Այս յայտարարութիւնը տորագրած են նաեւ Բրուսիոյ Երեսփ. Ժողովին ատենապետ Պ. ֆոն Բրէօխէր, Գերմանիոյ Երեսփ. Ժողովին անդամ Պ. Լիպէրման ֆոն Սանդենպէրգ եւ ուրիշ երեսփոխաններ, խմբագիրներ, բանաստեղծներ եւ այլն։ Գումարման մուտքի տոմսերու իւրաքանչիւրը մէկէն մինչեւ ութ մարքի կը ծախսուի։

Նիւ Եորք.—Թրանսվալի նախկին արտաքին գործոց նախարար Պ. Ռեյց Նիւ-Եորք ժամանելուն՝ ընդունուեցաւ իր որդւոյն եւ Ամերիկայի իրաւնական ընկերութեան մէկ պատուիրակութեան կողմէ։ Ցամաք ելլելուն պէս՝ Պ. Ռեյց զեկոյց մը հրատարակեց, յայտարարելով որ Մ. Նահանգաց մէջ հրապարակախօսութիւններ պիտի ընէ՝ Պոէրներու դարը պաշտպանելու եւ պատերազմը վարելու մասին Անգլիոյ ընթացքը եւ Պ. Չէմպրլէնի արարքը քննադատելու։ Պ. Ռեյց կ'ըսէ թէ Պ. Չէմպրլէն չէր գործադրած Լորտ Ֆիշէրի ու Լորտ Միլնէրի կողմէ հաստատութիւնը կնքուած միջոցին տրուած խոստումը թէ Բարեյոյսի գաղթավայրին ըմբոստները պիտի չպատժուին։ Պ. Ռեյց կը յարէ թէ այդ վերջինները հիմա ձերբակալուած են սխալ ամբաստանութիւններով։ Նախկին նախարարը կ'ըսէ թէ Պոէրները պէտք է նարաւային Ափրիկէ մնան։

Մ. ՆԱՀԱՆԳՆԵՐԸ

Պ. Ռուզվէլթի ընթացքը. — Կարծիքներու տարբերութիւն. — Լրագիրները. — Հանճարեղութիւններ. — Նոր գումարում մը։

Նիւ-Եորք, 5 հոկտ.—Հանքային խնդրոյն մէջ Պ. Ռուզվէլթի միջամտութեան մասին կարծիքները կը տարբերին։ Նիւ-Եորք-Սըն կը քննադատէ այն յայտարարութիւնը թէ խնդրոյն մէջ երեք մասեր կան, հանքի, տերերը հանքագործները եւ հանրութիւնը։ Նոյն թերթը կը յարէ թէ ամէն քաղաքացի կրնայ իր աչխատութիւնը ծախել ո՛րու որ ուզէ։ Նիւ-Եորք-Սըն կը յարէ թէ ներկայ կացութիւնը պիտի կարգադրուէր, եթէ հանքագործներուն խրատ տրուեր որ ընդունին հանքի տերերու առաջարկութիւնը՝ տեղական դատարաններու միջոցաւ կարգադրելու համար խնդիրը։

—Մորկանի Ընկերութենէն Պ. Սթիլ ծանոյց երէկ թէ առեւտրական չոգենաւային միջազգային Ընկերութիւնը 50,000 թոնս ածուխ գնած է Անգլիայէն։ Կը սուլի թէ չոգենաւային Պրաուէր Ընկերութիւնը պիտի վերադարձնէ՝ 1901ին համարկի դրված 15,000 թոնս ածուխները, որոնք գործածուած չեն։ Արիւմտեան եւ Նորֆոլքի երկաթուղիի Ընկերութիւնը, նպատակութեան առնելով ածուխի սուքը, որոյեց կիրակի օրերն ալ պարպել ածուխ լեռացած իր վագոնները, թէեւ Վերջինիս օրէնքները թող չեն տար որ կիրակի օրերը այդ տեսակ գործողութիւններ կատարուին։

Ուաշինկթըն.—Պ. Ռուզվէլթի հրաւէրով, այս առաւ., գումարում մը կատարուեցաւ Սպիտակ Տան մէջ, ածուխի խնդրոյն վրայ խորհրդակցելու։ Նիստը տեւեց երեք ժամ։ Ներկայ եղողները բան մը չեն յայտներ կատարուած խորհրդակցութիւններուն համար։

ԲՈՐԹՈՒԿԱԼԻ ԹԱԳԱՒՈՐԸ

Լոնտոն տալիք այցելութիւնը. — Գերմանիոյ կայսեր հետ տեսակցութիւն. — Քաղաքական հեռագրութիւններ։

Պէրլին, 5 հոկտ.—(Թայմզի հեռագիր). —Լիզպոնէն առնուած նամակներ գրոս քանի մը լրագիրներ հրատարակեցին, քաղաքական մեծ կարեւորութիւն կու տան Բորթուկալի թագաւորին կողմէ մօտերս Անգլիա կատարուելիք ուղեւորութեան. նաեւ հաւանական կը դանեն որ Բորթուկալի թագաւորը տեսակցութիւն մը ունենայ Գերմանիոյ կայսեր հետ։ Ցայսմի է թէ Բորթուկալի թագաւորին Անգլիոյ տալիք այցելութիւնը անձնական այցելութիւն մըն է Լոնտրա թագաւորին եւ թէ չատոնց որոշուած էր յուլիսի սկիզբներուն համար։ Բեօյնիսէ Զայրունկ սակայն կ'ըսէ.—«Ցայսմի չէ որ ներկայ պարագաներու մէջ տեսակցութիւն մը պիտի կատարուի Գերմանիոյ կայսեր եւ Բորթուկալի թագաւորին միջեւ, սակայն եթէ երկու վեհապետները կարենան իրարու հանդիպելով մասնաւոր տեսակցութիւն մը ունենալ, այդ մերձեցումը չատ պիտի նպաստէ ցրուելու Բորթուկալի մէջ տիրող նախապաչարում մը Գերմանիոյ մասին։ Բոլորովին անհիմն է այն լուրը թէ Գերմանիոյ ու Բորթուկալի միջեւ խիստ կարեւոր բանակցութիւններ կը կատարուին այդ տեսակցութեան առթիւ, որ կրնայ համաձայնութեան մը յանգիլ։ Տեղեկութիւն չունինք այն տեսակ գործէ մը որ անհրաժեշտ ընծայէ քաղաքական համաձայնութիւն մը երկու երկիրներուն միջեւ։

ԱՍԻՍՐԻԱ-ՀՈՒՆԳԱՐԻԱ

Պետական պայմանագրութիւնը. — Բանակցութիւնները. — Անհամաձայնութիւն։

Վիեննա, 5 հոկտ.—Աւստրիոյ նախարարապետ Պ. ֆոն Բէրպէր, նախարար Պ. Պ. Պէօմ-Պաւէրքի, Կալլի ու Ճիրվանէյլիի հետ, երէկ իրիկուն Վիեննայէն ճամբայ ելաւ դէպի Բէչթա, այսօր, Հունգարիոյ նախարարներուն հետ խորհրդակցելու՝ մնտեսական պայմանագրութեան մասին, որուն համար քանի մը օր առաջ ըսուեցաւ թէ մօտերս պիտի կընքուի։ Հիմա քիչ մը աւելի յոռետեսութիւն կը տիրէ կատարուելիք բանակցութեանց ելքին վրայ, եթէ մաքսային սահմանագիծերուն վերաբերեալ դժուարութիւնները անյաղթելի չեն նկատուիր եւ եթէ Աւստրիոյ կողմէն տրամադիր երեսնքանի մը զիջողութիւններ ալ ընելու Հունգարիոյ համար. միեւնոյն բանը չէ Պեստութեան ելեւմուտքին վերաբերեալ առկախ խնդիրներու համար։ Պ. Պէօմ-Պաւէրք աղդու կերպով յայտարարեր է թէ իր մինչեւ հիմա ունեցած կարծիքներէն բան մը զոհելու վիճակին մէջ չէ։ Եթէ ստոյգ է, երկու երկիրներուն նախարարները, առանց յուսացուած համաձայնութիւնը գոյացնելու, այսօր ալ պիտի բաժնուին իրարմէ։

Բէօբա, 6 հոկտ.—Երէկ ամբողջ օրը խորհրդակցութիւններ կատարուեցան Աւստրիոյ եւ Հունգարիոյ նախարարներուն միջեւ։ Հաւանէ համոզում կը գոյանայ թէ համաձայնութիւն մը պիտի չկնքուի, կարծիքներու տարբերութեան հետեւանքով։ Հունգարիոյ նախարարապետ Պ. ֆոն Զէչ Վիեննա ուղեւորեցաւ։ Աւստրիոյ նախարարապետը անկէ առաջ ճամբայ ելած էր։ Երկու նախարարապետները Ֆրանց Եոսէֆ կայսեր պիտի ներկայանան։

ՀԱՐԱՒԱՅԻՆ ԱՓՐԻԿԷ

Երկաթուղիներու խնդիրը. — Թրանսվալեն նաթալ երկարող գիծերը. — Նախնական խորհրդակցութիւններ. — Վարժարաններու վիճակը. — Կառախուզբերու ընդհարում։

Նոհանեսպուրկ, 5 հոկտ.— Նաթալի փոխ-նախարարապետին ներկայութիւնը նորէն մէջտեղ կը հանէ հարաւային Ափրիկէի երկաթուղիներուն խնդիրը։ Այդ այցելութիւնը միայն այն հետեւանքը պիտի ունենայ որ երկաթուղիներու վերաբերեալ ծրագիրները պիտի պարզուին ու քննուին, ատոնք պիտի ներկայացուին Նաթալի խորհրդարանին յառաջիկայ նստաշրջանին։ Նաթալի կառավարութիւնը, մինչեւ որ խորհրդարանը չդումարուի, որ եւ է վերջնական առաջարկութիւն պիտի չկրնայ ներկայացնել, միւս կողմէ Թրանսվալի իշխանութիւններն ալ պիտի չկրնան իրենց մտադրութիւնները յայտնել, մինչեւ որ յայտնի չըլլայ թէ Անգլիոյ կառավարութիւնը ո՞րքան գումար մը պիտի արտօնէ փոխառութեան համար։ Երկաթուղիներու չինութեան մասին իմաստուն քաղաքականութիւն մը անշուշտ հիմնուած պէտք է ըլլայ այս առթիւ։ Հարաւային Աֆրիկէի երկաթուղիներուն ամէնէն չնաշարը գործերն են գաղթավայրին համար, անշուշտ այդ մասին ճշդութեամբ պիտի գործուի։ Զանազան ծրագիրներու քննութեան առթիւ պէտք է նկատողութեան առնել մանաւանդ չուտով բարձրելու երկաթուղիի միջոցաւ հաղորդակցութիւնները Ռանտին եւ ծովեզերքին միջեւ։ Հիմա երկու գաղթավայրերուն մէջ գետնի՝ յատկագիծերը կը պարտաստուին, եւ փոխառութիւնը արտօնուելուն պէս, պիտի սկսին Հարրիսմիթէն Վիրկոէնս-Տրիֆթ տանող գիծին եւ ուրիշ գիծերու չինութիւնները։

Գէբբաուն.—Հանրային կրթութեան պաշտօնարանին կողմէ հրատարակուած տեղեկագիր մը ցոյց կու տայ թէ Բարեյոյսի գաղթավայրին մէջ պատերազմը տեղեալի եղած է դպրոցական տեսակէտով։ Թշնամութիւնները սկսելէն առաջ կային երեք հարիւր երկու վարժարաններ՝ տասնըութ չրջանակներու բաժնուած։ Հիմա հարիւր երեսունինգ հատ միայն մնացած են։ Հէյլի ու Քալվինեայի մէջ բնաւ դպրոց չկայ։ Բէրթաուն այդ տեսակէտով շատ լաւ վիճակ մը ունի միւսներէն։

Պլոմֆոնթայն.—Վաճառարարի կառախումբ մը զարնուեցաւ ուրիշ կառախումբի մը որ կեցած էր։ Այս վերջինին ծայրի վագոնին մէջ չատ մը բնիկներ կային, որոնց վեցը մեռան եւ տասը վիրաւորուեցան՝ մէկ քանին բաւական ծանր կերպով։ Վաճառարարի կառախումբին մեքենավարը ու հնոցպանը ձերբակալուեցան։ Բնութիւնը կը կատարուի։

Վ. Ա. Տ Ի Կ Ա Ն

Պապին ընդունելութիւնը. — Ֆրանսայի Կարդինալները։

Հռոմ, 6 հոկտ.— Պապը, երէկ, ընդունեց ֆրանսական կաթոլիկ երիտասարդութեան մէկ պատգամաւորութիւնը։ Լէոն ԺԳ. չատ ուրախ կ'երեւար իր ներկայութիւնը ընդունելով այդ ֆրանսայի երիտասարդները, որոնք ուղերձ մը մատուցին։ Պապը իւրաքանչիւրին արտօնեց իր աջը համբուրել եւ ամէնքին ալ օրհնեց։ Լէոն ԺԳ. բանախօսութիւն չըրաւ, բայց քանի մը ակամաներ խօսեցաւ Ֆրանսայի բարձրացման վրայ, որ միշտ եղած է եւ է Եկեղեցիին անդրանիկ աղջիկը։ Մարիէօ կարտինալը, որ պատգամաւորութիւնը Պապին ներկայացուցած էր, դայն առաջնորդեց նաեւ Ռամբուլլա կարտինալին մօտ։

Ա Ֆ Ղ Ա Ն Ի Ս Տ Ա Ն

Ռուսիոյ մտադրութիւնները. — Անգլիոյ զբաղուելը. — «Նովոյէ Վրեմիա»ի մեկ նոր յօդուածը։

Բեռլերսպուրկ, 6 հոկտ.—«Նովոյէ Վրեմիա նոր յօդուած մը հրատարակեց Աֆղանիստանի մէջ ռուս դեսպան մը ունենալու եւ այն մտադրութիւններու համար զորս անգլիական քանի մը զրոյներ կը վերագրեն Ռուսիոյ։ Նովոյէ Վրեմիա սապէս կը խօսի.— «Պարսկաստանի հիւսիսային արեւելեան մասը նոր կեանք մը ստացաւ՝ կեդրոնական Ասիոյ ռուսական ստացուածքներուն մէջ քաղաքակրթութեան զարգացմանը շնորհիւ։ Պարսկաստանի այդ մասը հիմա ամէնէն ծաղկեալն է։ Անվիճելի ճշմարտութիւն մըն է թէ Աֆղանիստան ալ նոյն վիճակը պիտի ունենար, եթէ անոր գուները չփակուէին Ռուսերուն առջեւ։ Նոյնիսկ Աֆղանիստանի չանուն համար, խիստ կարեւոր է վերջ մը տալ ռուսեւաքդան յարաբերութեանց անկանոն հանդամանքին։ Յուսալի է որ այդ խնդիրը եթէ պէտք եղածին պէս նկատողութեան առնուի, Ռուսերը պիտի յաջողին այն տեսակ արտօնութիւններ ստանալ՝ զորս Անգլիացիներն իակ չեն կրցած ձեռք անցընել մինչեւ հիմա։»

Լ Ա Ի Զ Ո Ղ Ա

Ցուղարկաւորութիւնը. — Անգլիական լրագիրները։

Լոնտոն, 6 հոկտ. — Անգլիոյ լրագիրները իրենց այս առտուան թիւին մէջ կը հրատարակեն Բարիզի իրենց թղթակիցներուն ընդարձակ հեռագիրները՝ չանկան տեղեկութիւններ տալով Զուլայի յուղարկաւորութեան ու թաղումին վրայ։ Լրագիրներէն չատերը նաեւ այդ առթիւ խմբագրական գրած են, միանգամայն յիշելով խօսուած ճառերը։ Ամէնէն աւելի հաւանութեան կ'արժանանայ Պ. Անթոլ Ֆրանսի խօսած ճառը։ Թայմզ գիտել տալով թէ Ֆրանսայի կառավարութեան զանազան անդամներ ներկայ գտնուած են յուղարկաւորութեան, կ'ըսէ թէ այն պայմանները որոց մէջ յուղարկաւորութիւնը կատարուեցաւ, զրական կերպով ցոյց կու տան Ֆրանսայի հանրային կարծիքին ներկայացուցիչներուն զգացումներուն ու ընթացքին կրած կարեւոր փոփոխութիւնը։ Թայմզ այնպէս կը նկատէ թէ, բացի քաղաքական յետս կոչումներէ, առանձնաներները իրաւունք ունէին ծանրանալով Զուլայի կատարած փայլուն չրջագայութեանը մասին ժամանակակից քաղաքականութիւն կուռանին վրայ։

ԷՖՕԼ ՆԱՍԻՈՆԱԼ ՖՐԱՆՍԷԶ

ԱՂՋԱՆՑ ՎԱՐԺԱՐԱՆ (հիմնուած 1882ին)
Տնօրէնութեամբ Տիկին Տըզոյեն եւ Շանտէրի
Բեռայի Ճիւղ (Սեմենինի փողոց 35)
Ցեռեկօրիկ եւ կես-գիշերօրիկ
Գանգիլիի Ճիւղ
Գիշերօրիկ եւ կես-գիշերօրիկ

Գանտիլիի վարժարանին վերաբացումը տեղի պիտի ունենայ սեպտեմբեր 2/15ին, իսկ Բերայի վարժարանինը՝ սեպտեմբեր 9/22, երկուշաբթի օրը։ Երկու վարժարաններուն մէջ ալ խնամով կ'աւանդուին հայերէն, թուրքերէն, յունարէն, անգլիերէն, գերմաներէն, գծագրութիւն, երաժշտութիւն։ Դասական ուսումները պիտի դասախօսուին ֆրանսական քոլէճի բարձրագոյն դասընթացքներու ըրոֆէսօրներուն կողմէ, Տիկին Տըվոյի յաջողելով, որ Գանտիլիի վարժարանին մէջ կը պաշտօնավարէր մասնաւորաբար։ Աշակերտուհիներու արձանագրութեանց ու տեղեկութեանց համար դիմել Բերա, Եէմենիճի փողոց, թիւ 35, երկուշաբթի օրերը, իսկ Գանտիլի, հինգշաբթի օրերը։ 27—30

ՄԱՐԴԱՀԱՄԱՐԻ ՆՈՐ ԿԱՆՈՆԱԳԻՐԸ

(Շար. երէկի թիւէն)

Յօդ. ԾԷ.— Երբ Իտարէի ժողովին ու Պետական խորհուրդին նախ-առանձին վճռառով գրամական տուգանք առնելու որոշում արուի մարդահամարի դէպքերուն եւ գործառնութեանց մասին, մարդահամարի պաշտօնաները պիտի գանձեն դայն եւ մարդահամարի վարչութեան պիտի յանձնեն։

Յօդ. ԾԸ.—Այս կանոնադրին համաձայն որոշուած ծախքերէն եւ վարձքէն աւելի առնող իմամները ու մուխթարները եւ ոչ-իսլամ հասարակութեանց քահանաները, խախամները եւ մուխթարները մէկ մէկ օսմ. ոսկի տուգանք վճարելու պիտի դատապարտուին։

Յօդ. ԾԹ.—Այս կանոնադրին համաձայն, մարդահամարի դէպքերուն եւ գործառնութեանց պատճառաւ հարկ եղած տուգանքը վճարել չուզողները Օրէնքին 37րդ յօդուածին վերջին հատուածին համաձայն, բանտարկութեան եւ պատժի պիտի ենթարկուին։ Միայն անոնք զերծ պիտի մնան այս պատիժէն, որոնք իրենց օրապահիկը ճարելու անկարող ըլլալնին հաստատեն թաղին կամ գիւղին իմամներուն, մուխթարներուն, իսկ ոչ-իսլամ հասարակութեանց քահանաներուն, խախամներուն ու մուխթարներուն եւ կամ ծերերու ժողովին եւ կամ, իրենց պատկանած թաղապետական չրջանակին միջոցաւ։

Յօդ. Կ.— Մարդահամար կատարուած ու լմնցած տեղեր գտնուող անձերու համար, որոնք արձանագրել չեն տուած ինքզինքնին, տեղւոյն իմամները եւ մուխթարները, իսկ ոչ-իսլամ հասարակութեանց քահանաները, խախամները եւ մուխթարները իրմովնայեալ մը պիտի պատրաստեն, անոր մէջ նշանակելով այդ անձերուն հանդամանքները։ Մարդահամարի վարչութեան կողմէ գրուած թէպքերէ մը եւ այդ իրմովնայելը պիտի յանձնուին կ. Պոլսոյ մէջ քաղաքապետութեան, իսկ գաւառներուն մէջ Իտարէի Ժողովին։ Բոլոր օրինի հարկ եղած վկաները լսուելէ, քննութիւն կատարուելէ ու չարձանագրուողին ինքնութիւնը հաստատելէ յետոյ միայն յիշեալ Ժողովներուն որոշումով, նորէն արձանագրութիւն պիտի կատարուի մարդահամարի տոմարներուն մէջ։ Եթէ չարձանագրուողները սա բանաւոր պատճառները չունենան, ինչպէս երկարատեւ հիւանդութիւն, բերդարգելութիւն եւ տաժանակիր աշխատութեան դատապարտութիւն, անպահանջութիւն, խելագարութիւն, զառամութիւն, բանակի եւ ոստիկանութեան մեծ ծառայութիւն, մարդահամարէն դուրս գտնուող օսմ. քաղաքներ, օտար երկիրներ եւ ծովային հեռաւոր ճամբորդութիւններ, եւ կամ յիշեալ բանաւոր պատճառները ունենալով հանդերձ, անոնց անհետանալէն երեք ամիս ետքն ալ ինքզինքնին արձանագրել չեն տուած, այդպիսիներէն մէկ օսմ. ոսկի տուգանք պիտի առնուի եւ Գ. յօդուածին համաձայն օսմ. թէղքերկսի պիտի տրուի անոնց։ Միայն թէ կիները զերծ պիտի ըլլան իրենց հանգամանքը ու կերպարանքը բացատրող թուղթ մը ներկայացնելէ եւ դրամական տուգանք վճարելէ։ Ամէն անոնք որ իրենց առաջ բերած բանաւոր պատճառներուն վրայ կը մնան, եթէ իրենց այս առարկութիւնը չկարենան հաստատել Մթ. յօդուածին համաձայն, այսինքն թաղին կամ գիւղին իմամին եւ մուխթարին, իսկ ոչ-իսլամ հասարակութեանց գլուղին կամ թաղին քահանային, խախամին ու մուխթարներուն ու ծերերու ժողովին կողմէ գրուած եւ պատկանեալ թաղապետութեան կողմէ վաւերացուած վկայագրի մը միջոցաւ, այդպիսիները պիտի զրկուին, գաւառներու մէջ Իտարէի Ժողովին, իսկ կ. Պոլսոյ մէջ Պետական Խորհուրդին առջեւ։ տրուելիք վճռին համեմատ, հարկ եղածը ի գործ պիտի դրուի։ Ամէն անոնք որ զինուորական ծառայութեան օրինական տարիքը ունենալով հանդերձ՝ իրենց անունը արձանագրել չեն տուած, ինքզինքնին ծածկելով, եթէ ուրիկա հաստատուի դատական քննութեամբ, առանց վիճակի զինուոր պիտի դրուին եւ դրամական տուգանքէ զերծ պիտի ըլլան։

ՄԱՐԴԱՀԱՄԱՐԻ ԿԱՏԱՐՄԱՆ ԵՂԱՆԱԿԸ

Յօդ. ԿԱ.—Մարդահամարը, ամէն գաւառակի մէջ, յետագայ յօդուածներով ցոյց տրուածին համաձայն կազմակերպուած յանձնաժողովներու միջոցաւ պիտի կատարուի։ Գաւառակի մը մարդահամարը առառաւելն երեք ամսուան միջոցին պէտք է կատարուի։ Այս յանձնաժողովներուն ծախքը պիտի հոգացուի օսմ. թէղքերէսներու հաշիւին։

Յօդ. ԿԲ.—Մարդահամարի յանձնաժողովները պիտի կազմուին իւրաքանչիւր գաւառակի Իտարէի Ժողովին եւ թաղապետական Ժողովին մէջէն անդամներէն, նահանգներու կեդրոններուն մէջ՝ մարդահամարի տեսուչէն, իսկ գաւառներու եւ գաւառակներու մէջ՝ մարդահամարի պաշտօնեաներէն եւ երկու բէտիֆ սպաներէ։ այս յանձնաժողովին նախագահութիւնը պիտի վարէ Իտարէի Ժողովին անդամ։ Խառն բնակչութիւն ունեցող գաւառակներուն մէջ, ոչ-իսլամ հասարակութիւններէն ան որ չատ բաղմամարդ է, այդ հասարակութեան Իտարէի Ժողովին մէջ ունեցած անդամը պիտի մասնակցի մարդահամարի յանձնաժողովին։ Այդ յանձնաժողովներուն պիտի մասնակցին, նահանգներու կեդրոններուն մէջ՝ երկրորդ քարտուղարը, իսկ գաւառներու եւ գաւառակներու մէջ՝ դուրէնն վարձուած քարտուղար եւ գրել կարդալ գիտցող բէտիֆ պաշտօնեաները։ Բէտիֆ չգտնուած տեղերը, մարդահամարի յանձնաժողովին ընկերացող բէտիֆ սպաները եւ պաշտօնեաները պիտի տանուին մէկ մէկ քարտուղար պիտի վարձուին։ Թաղապետական ժողով չունեցող գաւառակներուն մէջ, Իտարէի Ժողովները գուրէնն պատասխանատու ոստիկաններուն մէջ, Իտարէի Ժողովները գուրէնն պատասխանատու եւ ազդեցիկ անձ մը պիտի ընտրեն, իբր անդամ մարդահամարի յանձնաժողովներուն։ Այս վերջիններուն տրամադրութեան տակ պիտի գտնուին մէկ մէկ եւ ի հարկին, երկու ոստիկան։

Ներքին Լուրեր

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ.—Իւլսի երկրորդ սահման տրուեցաւ գործողութեանց վերաթացուցման յանձնաժողովին բարձրագոյն Ս. քարտուղար Շերիֆի Մուխթար էֆ.ի եւ արտաքին գործոց նախարարութիւնն ծածկագրութեանց դիւանին տեսուչի օգնական Ա.Հիլմի պէյի։ Միւթէսարիֆի՝ քաղաքապետութեան Հարտուրդին սնդամ Հիլմի պէյ։ Մալիէի սուտիճան՝ առաջնակարգ վաճառական Գէորգեան Յակոբ էֆ.ի, Լերնի վարձատրութիւն այն ջանքերուն զորս կընէ օսմ. ներքին արտադրութիւններուն վաճառակատութիւնը Եւրոպայի մէջ ընդարձակելու համար։

—Լիտիրէի նահանգին էյրիտէրէ գաւառակին նախ. անուանուեցաւ Մուտանիայի նախորդ նախ. Մուխթարի Թէվֆիգ էֆ.։ Մըլազգի նահանգին Գէշկիրի գաւառակին նախ. անուանուեցաւ Բաեսոսի նախորդ նախ. Մէհմէտ Ցիգգ էֆ.։ Գոնեակի նահանգին Էյլալու գաւառակին նախ. անուանուեցաւ Պայիրի նախորդ նախ. Անմէտ էֆ.։

—Ականակուս Օսմանիէ պատուանան տրուեցաւ կայս. Թիկնապահ եւ օտարագի հիւրերու արարողապետ Մէհմէտ Ալի փաշայի։ Առաջին կարգի Մէճիտիէ՝ արտաքին գործոց նախարարութեան թարգմանութեանց դիւան

սեռ սպասաւորներուն համար մէկ անցագիր կը տրուի, իսկ ուրիշ հետեւորդներու եւ քսան տարեկանէն աւելի եղող զաւակներուն ու աղգականներուն զատ զատ անցագիր կը տրուի, նկատելով որ օրէնքին տրամադրութեան համաձայն նախապէս տրուած անցագիրներուն մէջ յեսոյ ուրիշը կարելի չէ արձանագրել եւ թէ հետեւորդները չեն կրնար անցագիրը իբրեւ իրենց գործածել, եւ նկատելով որ ատիկա գործառնութիւնները պիտի դժուարացնէ, ուստի որոշեց պատճառ չտալ այդ տեսակ գործառնութեանց։ Ներքին գործոց նախարարութիւնն ալ ըստ այնմ ծանոյց ամէն կողմ որ օրէնքին տրամադրութիւնը ճշդիւ գործադրուի։

ՓԱՅՏ ԵՒ ԱՅՈՒԹ.— Քաղաքականութիւնը գրեց ներքին գործոց նախարարութեան թէ Կ. Պոլսոյ մէջ հիմա պատրաստ եղած փայտի ու ածուխի քանակութիւնը գնահատելու համար կարելի չէ նախորդ տարին իբրեւ բաղդատութեան եղը նկատել, վասն զի անցեալ տարի ձմեռը խիստ չըլլալով շատ ածուխ ու փայտ չծախուեցան։ Քաղաքականութեան ստացած տեղեկութիւններուն նայելով, անցեալ տարի պատրաստ գտնուած փայտը ու ածուխը նախորդ տարիէն պակաս էր։ Ուրեմն շատ հաւանական է որ մթերանոցներուն հիմակուան պարունակութիւնը բաւական չըլլայ յառաջիկայ ձմրան պէտքերուն։ Մնաց որ Կ. Պոլսոյ մէջ ո՞րքան շատ փայտ ու ածուխ գտնուի։ Ժողովուրդը այնքան պիտի փութայ գնելու, վասն զի գիները դիւրամատչելի պիտի ըլլան։ Քաղաքականութիւնը կը խնդրէ ներքին գործոց նախարարութենէն գրել նահանգները որ փութացնեն փայտի ու ածուխի առաքումները. նաեւ հրապիրել անտառներու, հանքերու եւ երկրագործական նախարարութիւնը որ աջակցի այդ առաքումները ապահովելու համար։ Քաղաքականութիւնը միւս կողմէ գրեց Շիլէի գայմագամին, քանի որ օդերը նպաստաւոր են, ածուխ ղրկել Կ. Պոլիս եւ հրաւէր կարդալ ածխագործներուն որ աւելի շատ ածուխ պատրաստեն։

ՄԻՍԻ ԳԻՆԸ.— Կայս. այն Իրատէին համաձայն որ կը հրամայէ միսը ժամն ծախել, քաղաքականութիւնը խնդրեց ներքին գործոց նախարարութենէն գրել Իզմիտի կառավարչին որ Կ. Պոլսոյ հրապարակին սահմանուած ոչխարներուն Իզմիտի մէջ վաճառումը արգիլէ եւ այդ ոչխարները Ուզուն-Զայրը ղրկէ, ուր Կ. Պոլսոյ մսավաճառները կը կատարեն ոչխարներու բաշխումը եւ գիները կ'որոշուին։ Քաղաքականութիւնը կ'ըսէ թէ միսի գիներուն սղելու պատճառը այն է թէ քանի մը մսավաճառներ Իզմիտ երթալով, հոն գնումներ կը կատարեն իրենց հաշւոյն. ատոր հետեւանքով ոչխար չի բերուիր Ուզուն-Զայրը եւ գիները կը սղեն։

ԲԱՐԵԳՈՐԾՈՒԹԻՒՆ ՄԸ.— Թուպինի եղբայրները Դատրգիւղի մէջ ընդարձակ գետին մը նուիրեցին «Բարիք սէօռ. ատ բօվռ» մայրապետներուն, ծերերու յատուկ անկիւնոց մը կառուցանելու համար։ Շինութեան ծախքն ալ՝ երկու հարիւր հազար ֆր. Թուպինի եղբայրները պիտի հոգան։

ԱՂԲԻՒՆԵՐՈՒ ԱՑՐՈՒՄԸ.—Դանիել էֆ. Համամեան եւ Պ. Սիմոն Սէչան քաղաքականութենէն մենաշնորհ խնդրեցին Կ. Պոլսոյ աղբիւրները Եէտիդուլէէն դուրս տեղ մը տանելով, մասնաւոր գործարանի մը մէջ այրելու համար. նաեւ յայտնեցին թէ տարեկան երկու հարիւր ոսկի պիտի հատուցանեն քաղաքականութեան։ Քաղաքականութիւնը ծանոյց ներքին գործոց նախարարութեան թէ այդ մենաշնորհը կրնայ տրուիլ, վասն զի հանրային առողջապահական խորհուրդը կարծիք յայտնած է թէ աղբիւրներուն այրուիլը որ եւ է անպատեհութիւն չունի հանրային առողջապահութեան տեսակէտով։

ԶԻՒՆ.— Կիւմիւշխանէէն կը գրեն տեսա. 18 թուականով թէ սաստիկ ցուրտ կ'ընէ։ Սեպտ. 15ին ձիւն տեղացած ըլլալով, ճիշդ երեք օր գետինները ու լեռները ձիւնով ծածկուած մնացեր են։ Ցուրտը բաւական սաստիկ ըլլալով, կ'երեւայ թէ նորէն ձիւն պիտի տեղայ։

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ՀՐԱՊԱՐԱԿԸ.— Երէկ Անատոլէն 9,000 քիլէ ցորեն բերուեցան Կ. Պոլիս։ Հրապարակը հանդարտ է. պատճառը իր մէջ այլոց ջաղացպաններուն դգուշաւոր ընթացքն է, վասն զի իրենց սէնտիքային պայմանաժամը (հոկտ.ի վերջ) աւարտած ատեն, չեն ուզեր որ ձեռքերնին ապրանք մնայ։ Կը յուսացուի որ այդ սէնտիքային լուծուելէն ետքը աղալու գինը, ինչպէս նաեւ «քըրմա»ներունը պիտի դեղչուի։ Արտադրող կեդրոնները, սակայն, գիները անփոփոխ կը պահեն։ Ցորենին հիմակուան գիներն են՝ կակուղ, տեսակին համաձայն, 10½–11¾ ղրուշ, լիպրայէն վար. կարծը՝ 29–34 փարա։ Դարի՝ 24½–30½ փարա, տեսակին համաձայն։ Ալիւր՝ 64–71½, տեսակին համաձայն։

—Երկուշաբթի օրը Թրիէսթէէն գալիք չոգենաւերը 3000 պարկ շաքար պիտի բերեն։ Ուրեմն յառաջիկայ շաբթուան համար գիներու նոր բարձրացում մը յուսալի է։ Այս շաբթուան 4000 պարկ շաքարները ծախուեցան 64–65 ղրուշ՝ թրանսիթի եւ 66–67՝ տեղական սպառման համար։ Կ. Պոլսոյ մէջ գիները չատ հաստատուն են։ Բրակայի ու Համբուրկի մէջ, տկար անկումի ենթարկեր, գիները նորէն բարձրացան։ Անագին քանակութեանց համար գործեր եղան Բրակայի մէջ։

—Խոռուէի հրապարակը անհաստատ է։ 450–610 ղրուշէն վաճառումներ կը կատարուին։ Կուայրայի խոռուէին գինն է 650 ղրուշ։

—Անագի գիները ինկան 880 ղրուշի։

—Ձիավա չոգենաւը որ առջի օրը Իտալիայէն ու Սիկիլիայէն եկած էր, լեմոն չբերաւ. բայց գիները տկար են, վասն զի պտղատաս տպրանք չատ կայ։

—Կարագի գինը բարձրացաւ. կ'արժէ Բեգերպուրգի մէջ 14½–15 ղրուշ եւ Բեգրովսքայի մէջ՝ 14–14½։

ՅՈՒՆԱՑ Պատրիարքարանը տեղեկութիւն առաւ թէ ռուս կառավարութիւնը որոշեր է Կովկասի յունարնակ գիւղերու քահանաներուն եւ դատարարներուն բիւզանդական երաժշտութիւն ուսուցանել։ Պաթումի մէջ արդէն սկսուեր է։

ԹԵՂԱՆՕԹԱՍԵՆԻ վերատեսչութիւնը, կայս. Իրատէի մը համաձայն, ծանոյց քաղաքականութեան թէ Մաքրիգիւղի երկաթուղիի կայարանին աջ կողմը՝ գիծին վրայ ասկէ վերջը չէնքերու կառուցումը արգիլուած է. նաեւ Վառօդարանէն երկու հարիւր մէթր հեռաւորութեամբ կառուցելիք չէնքերն ալ քարուկիր պիտի ըլլան՝ երկաթէ դերաններով։

ԹԱՒՋԻ ՆԱԽՈՐԴ ԿՈՌԱՎԱՐԻՉԸ.— Իզցամ կ'իմանայ թէ Եէմէնի նահանգին Իտարէի ժողովը դատելով Թաւղի նախորդ կառավարիչ Մուսթաֆա Հիլմիթ փաշան, դատապարտեր է զայն ստոմճանէ ու պաշտօնէ մշտնջենապէս զրկուելու, ստացուած քներուն գրաւմանը եւ երկու տարուան բանտարկութեան։

ԵՐՈՒՍԱՂԷՄԻ գաւառին այն այգիները, որոնք որթալուիճէ վնասուած ըլլալով նորէն հատատուած են ամերիկեան որթատունկերով, տասը տարի դերծ պիտի ըլլան տասանորդէ ու տուրքէ։

ԳԵՐԵԶՄԱՆԱՏԱՆ ՄԷՋ ՈՐՍՈՐԴՈՒԹԻՒՆԸ.—Թանիֆտրմոս կ'ըսէ թէ Կ. Պոլսոյ Թաղերէն մէկին յունական եկեղեցիին Թաղական Խորհուրդը, հասոյթի իբրեւ նոր աղբիւր, եկեղեցիին գերեզմանատունը որսորդներու վարձեր է։

ՀՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ.— Ներքին գործոց նախարարութիւնը ծանոյց ամէն կողմ թէ հնութիւնները պէտք չէ անտաներու սեպհականութիւնը ըլլան եւ կամ օտար երկիրներ փոխադրուին։

ԴԵՐՄԱՆԱՑԻ եօթանասուն զբօսաշրջիկներ, երէկ, Կ. Պոլիս ժամանեցին գերմանական Թարապիա չոգենաւով։

ՊԱՂ ՕԴԻ ՄԹԵՐԱՆՈՑՆԵՐՈՒ հաստատման համար մենաշնորհ ստացող Պ. Պէյքը ու որդիք հարկ եղած սեղանաւորական Ընկերութիւնը կազմելով անոր ներքին կանոնագիրը մատուցին առեւտրական նախարարութեան՝ վաւերացուելու համար։

ԲԱՂԱԲԱՑԻՆ հանգստեան թոչակի մնոլուը յառաջիկայ երկուշաբթի պիտի սկսի վճարել օգոստոսի ամսաթոչակները։

ՆԱԽԱՑԻՆ ԱՐԿԱԾ.— Հելլենական Սուլդանա չոգենաւը առջի օրը անդլիական չոգենաւի մը ընդարմուէն վնասուած ըլլալով, Դարդանէլէի առջեւ տրուած էր։ Ջուրերը բաւական պարզուած են եւ չոգենաւը հետզհետէ կը բարձրանայ։ Ջուրերը պարզուելէ ետքը չոգենաւը պիտի նորոգուի։

ԻԶՄԻՐԻ մէջ, անցեալները, հայ բեռնակիր մը՝ Արիկ մեռած գտնուեր է։ Ոստիկանութիւնը քննութիւն կատարելով հաստատեր է թէ Արիկ բռնանձնուած է Հիւսէյին, Թէվֆիգ ու Հագդը անուն անձերուն հետ ունեցած կռիւին հետեւանքով։ Ատոնցմէ Հիւսէյին գործած է ոճիրը։ Ամէնքն ալ ձերբակալուեր են։ Հիւսէյինի բանկոնին աջ թեւին վրայ արեան բիծեր տեսնուեր են եւ գրպանէն ալ արիւնոտ դանակ մը գտնուեր է։

ՅՈՒՍԱՀԱՏ ԱՂՋԻԿ ՄԸ.— Յոյն աղջիկ մը, Օլկա անունով, 19 տարեկան, երէկ առտու մօրը հետ Դալաթիոյ քարափէն անցած ատեն, ինքզինքը ծովը նետեց, բայց անմիջապէս ազատուեցաւ։

ԴԻԱԿ ՄԸ.— Դալաթիոյ Գալաֆաթ Եէրիի եզերքէն, երէկ, մարդու դիակ մը գտնուեցաւ, միջահասակ եւ 20–22 տարեկան։ Հագուստ չունէր. միայն նաւասաթի յատուկ վարտիք մը հագած էր։ Երկար ատեն ծովի մէջ մնացած ըլլալով, անճանաչելի էր, որով ո՛վ ըլլալը կարելի չեղաւ հաստատել։ Ոստիկանութիւնը քննութիւն կը կատարէ։

ԳՍԱՐՄ ՓԱՇԱՅԻ Զինճիրլի Դուեռու թաղին մուխթար Հաճի Մէհմէտ, երէկ, իր տան արտաքին մասը նորոգած ատեն, ինը կանգուն բարձրութենէէ վար ինկաւ ու վիրաւորուեցաւ։

«ՌՕՍԻԱ» ազատվագրական Ընկերութեան կեանքի ճիւղին քնինէ Օննիկ էֆ. Մինասեան, որ վերջերս Արմաշ եւ Պարտիզակ գացած, էր մայրաքաղաքս դարձաւ առջի օր։

ՆԵՐԿԱՑ ԱՆԶՐԵՒՈՏ եղանակին համար ամէնէն կարեւոր պէտքերէն մէկն ալ հովանոցն է, զոր գնելու համար մի՛ վարանիք դիմել։ Դալաթիոյ հանրածանօթ հովանոցավաճառ Միհրդատ էֆ. Հայկազնի ուր պիտի գտնէք ո՛չ միայն ձեւաւոր ու դիմացկուն պատրաստ հովանոցներ, հաճեմատաբար չատ աժան գիներով, այլ եւ չատ ծանր անդլ. եւ ֆրանս. հինցած հովանոցներու կերպասները փոխելու համար, ամենաբնտիր մետաքսէ կամ բրդեղէնէ մետաքսէ տոկունութիւնը փորձուած կերպասներ, թէ՛ կանանց եւ թէ արանց հովանոցներու համար։ Դալաթիա, կամուրջին դէմ, երկու անկիւնները։

ԺԱՄԱՆԱԿԱԿԻՑ ԲԱՐԲԵՐԸ, մարի եւ մարմնի չափազանց յոգնութիւնները, զեղծումներն ու քնատութիւնները այժէ կը ձգէն մարդը։ մարմինը կը տկարացնեն, ջիղերը կը թուլցնեն ու անժամանակ ծերութեան կը մատնեն նոյն իսկ երիտասարդներն ու չափահասները։ Արիւնը, ջիղերը, ոսկորներն ու կազմուածքը զօրացնելու եւ վառուժութեան ու տկարութեան առաջքը առնելու համար անհրաժեշտ է գործածել Օվօ-Լէսիթին Պիլլոն նորագիւտ դեղը, որ ամէն մեծ դեղարանները կը գտնուի։

SIROP DE RAIFORT

Ատենօք, բժիշկները աւշային տղոց կը յանձնարարէին հականդագաթային օշարակը. բայց 35 տարիէ ի վեր կը նախընտրեն Sirop տը Ռեֆոր Խոսք տը Կրիմօ եւ ընկ., որ սա առաւելութիւնները ունի թէ աւելի արագ կ'աղդէ ու իր մէջ կը պարունակէ իսկի եւ ջրկոտեմի հիւթին բաղադրութիւնը։

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ

Ցառաջիկայ չաբաթ իրիկուն Թատերական չքեղ ներկայացում մը պիտի արուի Սկիւտար-Իսմաիլի ամառնային նոր թատրոնին մէջ, ի նպաստ Սկիւտարի աղքատ հիւանդներուն։ Ներկայացումը պիտի տրուի Մնակեան էֆ.ի թատերախումբին կողմէ։ Ներկայացուելիք թատերախաղն է Դրամօճիսով ամուսնութեան հետեւանքը, հինգ արարուածով, ինչպէս նաեւ ծիծաղաշարժ զաւեշտ մը, Սիրային խարդախութիւնը։ Կարգադիր մատնախումբը ամէն ջանք ի գործ կը դնէ թատերասէր հասարակութիւնը գոհ թողլու համար։ Անշուշտ Սկիւտարցիները պիտի փութան այս ներկայացման նիւթական յաջողութիւնը ապահովել, իրենց աջակցութիւնը չզլանալով ի նպաստ թաղին աղքատներուն եւ հիւանդներուն սարքուած թատերական ներկայացման մը։ Ներկայացումը պիտի սկսի ժամը ճիշդ 3ին։ Եւրոպական նուագածուցս ընտիր խումբ մը զեղեցիկ կատորներ պիտի նուագէ միջնարարներուն։ Ա. կարգի աթոռին գինն է 30 ղրուշ, Ա. կարգի նստարան՝ 20 եւ Բ. կարգի աթոռ 10։ Տղոց համար կէս գին։

ԹԱՏՐՈՆ ՔՈՆՔՈՐԴԻԱ

Քոնքորտիայի իտալական opérette-ի խումբը յառաջիկայ ուրբաթ իրիկուն թատերական արտակարգ ու չքեղ ներկայացում մը պիտի տայ ի նպաստ թատրոնին ամէնէն հին կարմոններէն Պ. Նանիի։ Ներկայացուելիք թատերախաղն է Boccace հանրածանօթ օպերէթը, որ այնքան գեղեցիկ ու ժողովրդական ընդունելութիւն գտած է. նմանապէս La Gran Via օպէրէթը պիտի ներկայացուի, նոյնքան ծանօթ ու սիրուն թատերախաղ մը։ Ներկայացումը պիտի սկսի ժամը 3ին եւ օդը անմպատ եղած պարագային՝ ձմեռնային թատրոնին մէջ տեղի պիտի ունենայ։ Անշուշտ թատերասէր հասարակութիւնը պիտի փութայ ներկայ գտնուիլ այս արտակարգ ներկայացման, քաջալերելու համար թատրոնին ամէնէն հին աշխատաւորներէն մէկը։ Թիկնաթոռին գինն է 20 ղրուշ, սթալ՝ 10 եւ մուտք՝ 5 ղրուշ։

ՕՍՄ. ՀԱՆՐ. ՊԱՐՏՔԻ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

Ա.ՋԻ.—Հանր. Պարտքի Վարչութիւնը պատիւ ունի ցանուցանել՝ Բեռլիմիլի Թրամուէյի ընկերութեան կողմէ հրապարակ հանուած իւրաքանչիւրը 240 ղրշ.նոց 5000 արժեթուղթերու տէրերուն, թէ կանոնական դրոշմատուրքերը ըստ օրինի դանձուած ըլլալով, պէտք է այդ արժեթուղթերը ներկայացնեն Զկնարանի տեսչութեան մէջ գտնուող դրոշմթուղթերու սենեակը, ուր դրոշմթուղթեր կը փակցուին տանց ո եւ է վճարում պահանջուելու։ 1—3

ԸՆԴՀ. ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ

24/8 հոկտ. 1902

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԷՆ ԼՈՒՐԵՐ

Ս. Պատրիարքը այսօր կէս օրէն ետքը Պատրիարքարանի մէջ պիտի նախագահէ Տնտեսական Խորհուրդի նիստին, ուր նկատի պիտի առնուի Պատրիարքարանի եկամտացոյցի խնդիրը։ Կը յուսանք թէ այս կենսական խնդրի մասին հարկ եղած տնօրինութիւնը պիտի ըլլայ, վերջ տալու համար Պատրիարքարանի պաշտօնեաներուն կողմէ յայտնուած իրաւացի տրտունջներուն եւ դանդաղութիւնին։

—Մինչդեռ էջմիածնայ Ատաւուծաշունչի տպագրութեան գործը միշտ կը ձգձգուի եւ նորանոր խոչընդոտներու կը բաղխի, հակառակ կարգ մը փայլուն ուխտաւորներու եւ Թիֆլիսի խնէլիգէնտ դասակարդին մէջ յայտնուած արտունջներու, անդին Տ. Դիւտ Ա. քահանայ Աղանանց առանց ուէքլամի եւ առանց հանդանակութեան դիմելու, լրիւ մնջիկ առաջ կը տանի իր դրական կարեւոր երկասիրութիւնը՝ Դիւան անունով։ Տ. Դիւտ քահանայի այս նոր երկասիրութիւնը նուիրուած է Դանիէլ կաթող.ի զանազան կոնդակներուն։ Այդ գիրքը քաղուած է Ս.Էջմիածնի եւ Մկրտան Տ.Հօր ձեռագիրներէն. ինչպէս յառաջաբանին մէջ ալ յիշատակուած է։ Ինչպէս կը յիշուի, Տ. Դիւտ քահանայի այդ հրատարակութեան առաջին հատորը արժանացած էր Իզմիրեանց մրցանակի։

—Ս. Պատրիարքը, երէկ, դատական պաշտօնատունը երթալով՝ տեսակցութիւն մը ունեցաւ դատական նախարար Ապուբարհանան փաշայի հետ։

—Արքեպիսկոպոս Առաջնորդ Մուշեղ վարդապետ, որ եկեղեցական խնդրի մը կարգադրութեան համար Ակն գացած էր, յաջողեր է դատաւորներուն ըլլալու պատրաստ 20—30 տուն Հայեր եւ կեցնել իրենց մտադրութենէն։ Այս վերջինները Խարբերդի Հայ-Հռոմէական Առաջնորդ եպիսկոպոսին դիմում ըրած էին, հայ-կաթոլիկ դաւանութիւնը ընդունելու համար։ Այս առթիւ, Մուշեղ վարդապետ նորոգ ընտրութիւն կատարել տուեր է Քաղաքական Ժողովի, որ կազմուածեալ վիճակի մէջ էր։ Նոյնպէս Ակնի Թաղ. Խորհուրդը նոր ընտրութեամբ կազմակերպել որոշեր է։

—Խարբերդի Քաղաքական եւ Կրօնական Ժողովներու հաստատութեան կոնդակները ղրկուեցան։ Ամասիոյ Քաղաքական Ժողովի հաստատութեան կոնդակն ալ ղրկուեցաւ։

—Պալաթի Թաղ. Խորհուրդի մնացեալ երեք անդամները Ս. Պատրիարքէն խնդրեր են որ վերջնապէս ընդունի իրենց հրաժարականը եւ ընտրութեան նոր հրահանգ տայ, մանաւանդ որ իրենց քառամեայ պաշտօնավարութեան շրջանը աւարտած է։ Թաղ. Խորհուրդի այդ անդամները նաեւ յայտներ են թէ չեն ուզեր պատասխանատու մնալ վարժարանի արդի վիճակին համար։

—Խասգիւղի որբանոցին խնամակալները, այսօր, նորէն նոյն հաստատութիւնը կ'երթան, ուշէ անցընելու որբանոցին եւ որբուհիներուն վիճակը ու հարկ եղածը կարգադրելու համար։ Խնամակալները, անձամբ, Ս. Պատրիարքին շրջաբերականը կը ներկայացնեն բարեսէր անձերու, նպաստ խնդրելու համար։

—Սասունցիներ քաշուած հեռագիրներ կը ծանուցանեն թէ Կիլիկիոյ Կաթող. Տեղապահ Տ. Կիրակոս եպիսկոպոս, որ ինչպէս գրեցինք, կը պատրաստուէր Սասնոյ երթալ, ներկայ գտնուելու համար ընտրողական Ժողովին, ծանր կերպով հիւանդացեր է։ Հետեւաբար, Կիրակոս արքան չպիտի կրնայ մասնակցիլ յառաջիկայ կիրակի գումարուելիք Ընտրողական Ժողովին։

—Պիլէճիկի Առաջն. Փոխանորդ Գրիգորիս վարդապետ Պալագեան, որ ասկէ առաջ Մուրատչայ այցելութեան գացած էր, հաւատարիմ կերպով կարգադրեր է տեղացի Հայերուն միջեւ ծագած վէճերը։ Նաեւ քուէարկութեամբ նոր Թաղ. Խորհուրդ մը ընտրեր եւ գործի ձեռնարկել տուեր է, այս առթիւ իրաւախոհութեամբ կարգադրելով քահանաներուն եւ եկեղեցիին պահանջները։ Նոյնպէս գաղտնի համար վեց անդամէ բաղկացած Հաշուարձութիւն մը կազմել տալով, անօրէն կարգեր է Երուսաղէմի միարան Վարդան վարդապետ Գասպարեանը։ Եկեղեցիին եւ ուրիշ հասոյթներէն 100 ոսկի յատկացուած է գպրոցին։ Գրիգորիս վարդապետ տասնչորս օր Մուրատչայ մնալէ յետոյ, Պիլէճիկ դարձեր է, ուր քանի մը օր հոն կենալէ ետքն ալ թեմական այցելութեան ելեր է։

Ս. ՓՐԿՉԵԱՆ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ

Հանգուցեալ այրի Տիկին Արուս Պ. Ցնտրգլեանի յուղարկաւորութեան առթիւ փոխան ծաղկեպսակի հետեւեալ նուիրատուութիւններն եղած են Հիւանդանոցս.— Արտաչէս եւ Արամ Յ. էֆ. Ցընտրգլեան 216 ղրուշ, Տէր եւ Տիկին Գրիգոր Ցնտրգլեան 108, Բարսեղ էֆ. Ս. Մանուկեան 108, Տիգրան էֆ. Կիւմիւշկէրտան 108, Դանիել էֆ. Համբարձումեան 108 ղրշ։ (Հոգաբարձութիւն)

ԻԶՄԻՐԻ Ս. ԼՈՒՍԱՒՈՐՉԵԱՆ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ

Ս. Լուսաւորչեան Հիւանդանոցիս հարիւրապետ Յարելեանին առթիւ Ռանկոնի բարեսէր ազգայինները նուիրած են քառասունեմէկ անդլիական ոսկի, ուրբ չիլին եւ վեց ըլնս, ձեռամբ Տեար Աւետիս Սարգսի։

— Հոգաբարձութիւնս շնորհակալութեամբ կը ծանուցանէ թէ Տիկին Երանուհի Բարթող պէյ իր բարեհաճ կամօք հաստատութեանս նուիրած է 113 ֆրանք։

ԲԵՐԱՑԻ ԱՂՔԱՏԱՆԱՄԸ

Բերայի Աղքատանամը շնորհակալութեամբ կը ծանուցանէ թէ Աղն. Տիկին Մաննիկ Հարէնց, իր ամուսնոյն՝ Նշան էֆ. Հարենցի մահուան առթիւ, երկու ոչխար նուիրեց Թաղիս տնանկ եւ կարօտեալ աղքատներուն բաշխելու համար։

Ի դիմաց Աղքատանամի

Վ. Ասենադպիրի — Ասենապետ

ՏՕՔԹ. Տ ԳԻԼԱՄԱՆԻ — ՏՕՔԹ. Տ. ԱՆԻՄԵԱՆ

Իզմիրէն մեզ կը հաղորդեն ծանօթ վաճառական Դասպար Գ. Դասպարեան էֆ.ի անակնկալ մահը, որ իր պարկեշտ գործունէութեամբը միշտ պատիւ բերած էր հայ տարրին։ Այս մահը սուգի մէջ կը ձգէ Պոլսոյ եւ Իզմիրի մէջ ծանօթ ընտանիքներ, ինչպէս Միսաքեան, Սաքըզլեան, Հաճեան, Գարաքաշեան, Դասպարեան, Բուլճեան, Աղնաւորեան, Սիվրիհարեան, Դուլյումճեան ընտանիքները։

Այսօրուան Հեռագիրներ

(ԱԺԱՆՍՏԸ ՔՈՆՍՔԱՆԹԻՆՈՒԼ)

ՕՏԵՍԱ, 9 հոկտ.—Հոկտ. 2էն 3 ժամատնտ երեք կասկածելի դէպքեր պատահեցան։

(ԱԺԱՆՍ ՆԱՍԻՕՆԱԼ)

ԲԱՐԻԶ, 9 հոկտ.— Ֆրանսայի բոլոր եպիսկոպոսները յայտարարութիւն մը ուղղեցին ծերակուտականներու ու երեսփոխաններու։

Ա.Թ.Ն.Ի.Ի. — Ցունաստանի ընտրական թուականը բացուեցաւ։ Պ. Տէլեանիսի ծրագիրը մեծ ուժգնով յարոյց. կը ջատագովէ անաչառ խնայողութիւններ եւ երկրագործութեան զարգացումը՝ կարգ մը միջոցներով որոնք պիտի ապահովեն հիմա խոպան մնացած մեծաքանակ հողերու մշակութիւնը։ Կը կարծուի թէ Պ. Տէլեանիս ու կուսակիցները մեծ յաջողութիւն ձեռք պիտի բերեն։

ՊԵԼԿՐԱՏ.—Նախարարապետ Պ. Վալիչ Բարիզ ուղեւորեցաւ, սերպիական փոխադարձութեան բանակցութիւնները տարուելու։

ԼԻՍՆ.—Արմատականներու համաժողովը, այսօր, գումարուեցաւ Ռոնի ծերակուտական Պ. Տէլբէքի նախագահութեամբ։ Հաղար աւելի է ներկաներուն թիւը։ Նախագահը ճառ մը արտասանելով ցոյց տուաւ համաժողովին աշխատութեանց կարգը։ Միջադէպ չպատահեցաւ։

ԲԱՐԻԶ.—Բոլէնհակէն կը հեռագրեն թէ Հոլանտայի դահլիճը Խորհրդարանին ներկայացուցեր է դանիական Անթիլեանները Մ. Նահանգաց ծախելու ծրագիրը։

ՊԵՐԼԻՆ.— Գերմանիոյ կայսրը որոշած է պոէր զօրավարները ընդունել։

ԲԱՐԻԶ.— Ֆրանսայի եպիսկոպոսներուն հանած յայտարարութիւնը չատ արժանավայել ու քաղաքավար ոճով մը գրուած է եւ խղճի ազատութիւնը կը պահանջէ. կը խնդրէ Խորհրդարանէն որ համաձայնութիւն մը գոյացուի Ֆրանսական կառավարութեան ու Վատիկանի միջեւ, կրօնական միաբանութիւններու խնդիրը լուծելու համար։

ՍԱԿԱՐԱՆ

—o—

Վաղը Սակարանը գոց պիտի մնայ Հրէից տօնին առթիւ։

ԶԱԼԱՔԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱԿՈՒՄ 26 Սեպտեմբեր			
Օսմ. Քոնսոլիտէ Սեռի Դ.	Օ. Ո.	30	32
Ամէնէն բարձր գին	»	30	33 ½
Ամէնէն վար գին	»	30	24 ½
Բուլէլիի երկաթուղի գոց.	ֆր.	118	12
Ամէնէն բարձր գին	»	118	25
Ամէնէն վար գին	»	117	—
ԲԱՑՈՒՄ 27 Սեպտեմբեր			
Օսմ. Քոնսոլիտէ Սեռի Դ.	Ք. Կ.	30	31 ½
Բուլէլիի երկաթուղի	ֆր.	117	75
Շիրքէթի Խայրիէ		29	20
Օսմանիէ		—	—
Ռէժի		—	—
Օսմ. Պանքա		—	—
Քուէտի Թէնէրալ Օթմ.		0	10
Սօս. Օթմ. Շանմ է Վալէօռ		0	13
Օսմ. Ապահ. Ընկ.		2	90
Թրամուէյ բաժնեթուղթ		5	45
» ժուիսանս		1	32
» պարտաթուղթ		495	—
Քարափ Կ. Պոլսոյ		497	—
Թրանսվալ		146	—
Քրէտի Ֆոնսիէ Էժիբսիէն		260	50
Կավրիում		75	—
ՓՈԽԱՆԱԿԱԴԻՐ			
Լոնտոն 3 ամիս	Ղրշ.	110	75
» » » չէք	»	110	38
Բարիզ » »	ֆր.	22	71 ½
» » » չէք	»	22	70
Պերլին անտակսս չէք	մարք	18	57
Վիէննա չէք	ֆիոր.	21	85
ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ			
20 ֆրանքնոց	Ղրշ.	87	17
Անգլիական ոսկի	»	110	—
Բօլ եմբէրիոլ	»	90	—
Քրիմից	»	51	06
Մէճիտիէ արծաթ	»	108	
Մէճաիիք	»	102	50
Ռուպլի Թղթադրամ	Օ. Ո.	8	65

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆ

ԼՈՆՏՈՆ, 9 Հոկտեմբեր			
Անգլիական Քոնսոլիտէ		93	12
Օսմանեան Ռանթ սէռի Բ.		54	50
» » » Դ. բաց.		28	12
» » » Դ. գոց.		28	37
Օսմանեան Պանքա		13	25
Ռուսական 1890		—	—
Հելլենական 5 %		41	—
» Մոնոբոլ		43	50
Գուլկարական 1888		93	—
Եթիբսիէն իւնիֆիէ		109	—
Տօմինիայ		105	—
Թրանսվալ		5	81
Այտին երկաթուղի		14	50
Փոխանակագիր		25	33 ¼
ԲԱՐԻԶ, 9 Հոկտեմբեր			
Ֆրանս. Ռանթ 3 %		100	15
» » 3 ½ %		101	42
Օսմ. Քոնս. սէրի Դ. բաց.	Ղրշ.	28	55
Օսմ. Քոնս. սէրի Դ. գոց.	»	28	60
» » » Բ.	»	—	—
» » » Գ.	»	31	37
Օսմ. կայս. Պամբա	ֆր.	585	—
Օսմանիէ	»	—	—
Բուլէլի երկաթուղի	»	120	—
Օսմ. մաքսատուն	»	510	—
Օսմ. Ռէժի	»	257	—
Բրիօռիթէ Թիւրք 4 %	»	505	—
Քէտի Լիոնէ	»	1073	—
Իտալական Ռանթ	»	103	05
Օպանիական արտարին	»	88	45
Թրանսվալ	»	150	—
Զէք Լոնտոնի վրայ	»	25	155
Դրամաղեղ	»	—	—
ՊԵՐԼԻՆ, 9 Հոկտեմբեր			
Ռուպլը	ֆր.	—	—
Բուլէլի երկաթուղի	»	123	20
Անատ. երկթ. պարտաթուղթ	»	102	80
Փոխ. Լոնտոնի վրայ 3 ամս.	»	20	280
ՎԻԷՆՆԱ, 9 Հոկտեմբեր			
Փոխան. Լոնտոնի վրայ	ֆր.	239	40
Բուլէլի երկաթուղի	»	112	70
Օսմ. Ռէժի	»	324	—
ՊՐԻՍԷԼ, 9 Հոկտեմբեր			
Օսմ. Քոնս. սէրի Դ.		28	45
Բուլէլի երկաթուղի		120	25

Ցանձնարարեցի իմ հիւանդներուս որ էֆիլիէնցայիին հետեւանքը եղող սաստիկ հարբուխին եւ նմանօրինակ ուրիշ հիւանդութեանց համար գործածեն տաք կաթի խառնուած Քրոնտորֆի հանքային ջուր, եւ լաւագոյն արդիւնքը ձեռք բերի։

ՏՈՔԹ. ՍԹԷՓՈՒԼԻՍ

ՀԻՍՈՆԻ ԻՆԹԻԹԱՊ

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆՆԵՐԸ

ՔԵԱՆԻ ԻԲԷԲԻ

Պոլիս, Կամուրջին դիմացը, անկիւնը եւ Եեճի ճամի, Նամակատան կից։

Սոյն վաճառատուններուն մէջ կը ծախուին մետաքսէ, բուրդէ, բամբակէ առաջնակարգ, տոկուն եւ վայելուչ կերպասներ։ Կը բաւէ անդամ մը այցելել, համոզուելու համար թէ ապրանքի ազնուութեան եւ ժամանութեան տեսակէտով անմրցելի են այդ վաճառատունները։ Նամակատան կից եղող վաճառատան մէջ կը գտնուին արանց եւ կանանց յատուկ ձերմակեղէններ, գուլպաներ, ֆանէլաներ, թաշկինակներ, վայելուչ եւ նուրբ հովանոցներ, լամբարներ եւ

ՕՍՄ. ՀԱՐՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

ԸՆՏԻՐ ԿԻՐ ԵՒ ՇԱՂԱԽ

ՇՈՓԵՆԱՐԻ ԳՈՐԾԱՐԱՆ, ՍՊԵՆԻԱ
Ա.Ա. ՖԷՕՍԷՕՂԼՈՒ, Կ. ԼԻՆԱՐՏՕ ԵՒ ԸՆԿ.

Այս կիրը, որուն սպառումը մեծապէս աւելցած է վերջին երկու տարիներուն մէջ, շատ կարեւոր բարւոքում մը կրած է շնորհիւ ճարտարագէտ Պ. Կ. Լինարտոյի, որ գիտական երկար հետազօտութիւններէ յետոյ, յաջողած է գտնել գերազանցապէս խորոլիք կիր մը։ Լաւագոյն արդիւնքներ տուած է այս կիրը, ծուլու եւ անուշ ջուրին տակ։ Օտար առաջնակարգ խորոլիք կիրերէն աւելի աղէկ է մանվիճէի կերպով։ 200 օսմ.ոսկիի պարգեւ մը պիտի տրուի անոր, որ ապացուցանէ թէ այս կիրը խորոլիք չէ գերազանցապէս։ Երեք պայմաններ կը միացնէ իր մէջ.— ենայողութիւն, առողջարար հանգամանք, հաստատունութիւն։

Կեդրոնական մթերանոց, Կալաթա, Գալաֆաթ-Եերի, թիւ 63, տուղձավաճառ Պ. Թէօսէօղլու Խարամանոսի մեծ մթերանոց։ Մասնաճիւղերն են Պոլիս, Թէրէսթէվիր, թիւ 394, Դատարգիւղ քարափին վրայ, Եանի Միքայիլի քով, Սամսոն Անտոնօղլու Եղբարք։ 27—104

ՉԿԱՐԴԱՑԱՆ ՄԻ' ԱՆՑՆԻՔ

Արիւնը, ոսկորները, ջիղերը, ակռաները և մարդուս կազմուածքին ուրիշ մասերը որոշեալ քանակութեամբ ՖՕՍՖՕՐ կը պարունակեն որ մարմնոյն առողջութիւնը պահպանելով անդամներուն կանոնաւորաբար աշխատելուն կ'օգնէ։ Այս ՖՕՍՖՕՐԸ որ թարկագին է մարդկային կազմուածքին համար, շատ անգամ կը քիչնայ հիւանդութեանց պատճառով և առ անձը որ կորսնցուցած է մարմնոյն ՖՕՍՖՕՐԸ, տեւական տկարութեանց կ'ենթարկուի։ Արիւնը կը տկարանայ, ջիղերը կը թուլնան, ծունկերը կը կորտին ամբողջ մարմնոյն և գլխաւորաբար ուղեղին մէջ յոգնութիւն կը զգայ սիրտը կը տրոփէ և դեռ այս կարգի շատ մը անհանգստութիւններէ կը տառապի։

Կորուած ՖՕՍՖՕՐԸ կրկին տրեան մէջ մտցնելու և զայն զօրացնելու համար բժիշկներ երբ հնարք մը կը խորհէին այս տարի Բասլի առաջնակարգ քիմագէտներէն Պիլեօն՝ Օ ԶՕ ԼԷՍԻԹԻՆ ՊԻԼԵՕՆ անուամբ դեղ մը հնարեց որ կորսուած ոյժը կատարելապէս կը մտցնէ տրեան մէջ, ջիղերը, ոսկորներն ու մարդուս կազմուածքը կը զօրացնէ, և մարմնոյն դիմադրաժուութիւն կուտայ։ Անոնք որ իրենց ուզեղն ու մարմինը յոգնեցուցած են անոնք որ զեղծումներու պատճառով ան կորցուցեան մասնաւորապէս են և վերջապէս անոնք որ ոյժի պէտք ունին, անհրաժեշտ է որ Օ ԶՕ ԼԷՍԻԹԻՆ ՊԻԼԵՕՆ Ovo-Lécithine Billon առնեն։ Օ ֆօ լէսիթին Պիլեօնը որ ամենէն սղդու դեղն է չքաղաքախոհն, ընդունուած է Ֆրանսայի բժշկական Ակադեմիէն և կը ծախսի մեծ դեղագործներու ու դեղավաճառներու ծով։

ԱԼԱ ՆԻԻ-ԵՈՐՔ

ԱՄՆԱՀԻՆ ԵՒ ԱՄԵՆԱԿԱՐԵՒՈՐ ՍԻԶԱԶԳԱՅԻՆ ԿԵԱՆՔԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆԸ

Զուս փոխադարձ հիմնեալ 1845թ

1902 Յունուար 1ին երաշխաւորեալ գոյքը՝ ֆր. 1,506,000,000

1901ին ապահովագրեալներուն եղած փոխատուութիւններ՝ ֆ. 34,000,000.

ԼԱ ՆԻԻ ԵՈՐՔ 600,000էն աւելի ապահովագրեալ ունի որոնք կը կազմեն Ընկերութիւնը և որոնց կը պատկանի բոլորը շահեր։ 1901ին ապահովագրելոց վճարուած շահարժիններու գումարը՝ ֆր. 17,500,000։

ԼԱ ՆԻԻ ԵՈՐՔԻ տիէզերական բոլիսը մինչեւ հիմա ուրիշ որ և է ընկերութեան կը յանձնուած բոլիսներէն աւելի անկախ և շահաւոր պայմանագրութիւն է, յանձնուած օրէն սկսեալ անվիճելի է, ըստ զբաղման, ճամբորդութեան, մահուան տեսակներուն և պատճառին, անձնազանութեան և մի՛ չեւ իսկ պատերազմի տեսնն։ Տիէզերական բոլիսը կ'ենթաշխատորէ փոխատուութիւններ 3 տարի ապահովագրին վճարելէ յետոյ առանց յետագայ ապահովագրին հաշուի առնելու։ այս փոխատուութեանց գումարները զատ զատ նշանակուած են բոլիսի մէջ։ 30 օր պայմանաժամ իւրաքանչիւր վճարմանց համար տարեկան։ վճարումները դադրեցնելէն մինչեւ 5 տարի վերստին չարունակելու առանձնայատկութիւնը յետնեալ ապահովագիրները 5 առ 100 տոկոսով հաշուի դրած վճարելով։ մէկ տարեվճար ընելէ յետոյ իրաւանց կորուստ չկայ։ Ապահովագրութեան երկարաձգումը, բոլիսին մէջ նշանակուած ժամանակամիջոցի մը հասնելէն որ այդ ժամանակամիջոցին մէջ եթէ մահ պատահի, ապահովագրեալ գումարը կը հասուցուի ամբողջութեամբ առանց հաշուի առնելու անվճար մնացած ապահովագինները։

ԼԱ ՆԻԻ-ԵՈՐՔ 4 առ 100 տոկոսաբեր պայման ալ ունի որ աշխարհի մէջ յարգ գտնուած պայմաններէն ամէնէն աւելի նպաստաւորն է։ Աւելի մանրամասնութեանց համար դիմել։

Տնօրէնութիւն ի Թուրքիա
Ճ. ՈՒ. ՀՈՒԻԶՕՂԼ ԵՒ ԸՆԿ.
Քէնիչ Պաստուրկայ
Ա. ՋՈՒՀԱՃԵԱՆ
Պոլիս. Հուիքթալ խան
Վայվոտա փողոց, Վիքթորիա խան
Գալաթա

ԻՆՆԻՕՆ
ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ
Ապահովագրական Ընկերութիւն

Հաստատեալ ի Բարիզ 1828—1829

Վանտոմի հրապարակ թիւ 9 սեփական շէնքին մէջ

ՀՐԴԵՀԻ ՃԻՒՂ

Մինչեւ 1900ի վերջը հաստատեալ վնասներ	252	Միլիոն ֆրանք
1900ին գանձուած ապահովագին	21	» »
Դրամագլուխ և պահեստ	107	» »
Ընթացիկ ապահովագրութիւններ 1900ին	19	Միլիոն »

ԿԵՆԱՑ ՃԻՒՂ

Մինչեւ 1900ի վերջը հաստատեալ վնասներ	120	Միլիոն ֆրանք
Ընթացիկ ապահովագրութիւններ 1900ին	260	»
Դրամագլուխ և պահեստ	153	» »
1900 ն գանձուած ապահովագին	17	» »

Արեւելքի համար մասնաւոր ասիայոյց զեղչեալ գիներով։ Նպաստաւոր պայմաններ անհամեմատ կերպով աւելի գերազանց քան ուրիշ ոչ ընկերութեան պայմանները։ Շահաբաժիններու տարեկան տարի տարի աճմամբ կան վճարում մ որով ինիոնի ապահովագրողը ԶՆՐԴ ՏՆ այն վնասներէն և յուսախաբութիւններէն, որոց կ'ենթարկուին միւս անձիք, որ Շահաբաժիններու բարդման (accumulation des bénéfices) ՕՈՒԻ և ՎՆԱՍԱԿԱՐ դրամներեմբ զործող ընկերութեանց կ'ապահովագրուին։

Ընկերութեան դրամատունն է ՕՍՄԱՆԵԱՆ ԿԱՑՍԵՐԱՆ ՊԱՆՔԱՆ

Թուրքիոյ և Արեւելքի Տնօրէնութիւն
Կ. Պոլիս, Կալաթա, Թաղապուրուն Խան, Օսմ. Պանքային դիմաց։

Գործակալութիւնք Թուրքիոյ գլխաւոր քաղաքներ մէջ։

ՀԱՅ ԿՕՇԿԱՎԱՃԱՌ
ԱՐՇԱԼՈՅՍ

Թիւ 9, Սուլթան Համամ, կից Բրեսի Լիոնեի, Թիւ 9

Բաղում տարիներէ ի վեր փուիլեան աշխատութիւնքնին ձեռք բերած յաջողութիւններս այս անգամ յարգոյ յանձնորդաց կողմէ աւելի զնահատուելու միտումով կը փութամ պատրաստել վաճառատան մէջ լուն գաղիական եւ ամերիկեան նիւթով տոկուն եւ նրբաճաշակ կօշիկներ, արանց, կանանց եւ տղայոց համար. անոնք որ ճաշակի տէր են, կրնան մեր վաճառատունը դիմել։

Նաեւ չտիու վրայ կօշիկներ ամենայն փութով կը պատրաստուին։ Վաճառատան մէջ, ուր կը գտնուին նաեւ կօշիկ պատրաստելու համար ամէն տեսակ ճոխ մթերք, ինչպէս նաեւ գունաւոր ամերիկեան եւ ֆրանսական կաշիներ, բրդէ եւ բամպակէ մանածներ եւայլն, որոնց տէրն է ՅՈՎՍԵՓ ՓԱՓԱԶԵԱՆ։

Ղալաթիա մասնաճիւղ չունինք։

ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ԿԱՐԱՍԻՆԵՐՈՒ
ԺՈՐԺ ԲՈՒԼԹԻԻ

ԳՈՐԾԱՐԱՆ ԿԱՐԱՍԻՆԵՐՈՒ ԵՒ ԿԱՀԱԳՈՐԾՈՒԹԵԱՆ

Բերա, Գալաթասարայ փողոց, բաղապեստութեան շէնքին դիմաց

ՎԱՃԱՌՈՒՄ

Ննջասենեակներու, սրահներու, ճաշասրահներու յատուկ կարասեաց։ Ամերիկեան կարասիներ։ Իտալիոյ միացեալ գործարաններու կարասիներու մթերանոց (գործարանի գնով վաճառում)։ Ամբողջական կահաւորում տուներու, պարտէզներու, գրասենեակներու, եւայլն։

744 ԱՆՄՐՑԵԼԻ ԳԻՆ 1—52

ԲԱՑ ՆԱՄԱԿ

Զբաղումներս ստիպած էին զիս նստակեան կեանք վարել, որուն հետեւանքով ամէն օր կը տառապէի պնդութենէ ու գայրոյրէ։ Շարունակ գլուխս կը ցաւէր, աչքերս կը մթնային, ստամոքսս կը խառնուէր և օր մը հանգիստ չունէի. Պատուէրն գոյացած պուլուերը մանաւանդ միտ ը խախտային։ Թէյկի մը յանձնարարութեամբ ՏՔԴ. ՖԻԼԱՆԳԻ ԱՌՈՂՋՈՒԹԵԱՆ ԴԵՂԱՀԱՏԵՐը գործածելէս քիչ յետոյ ստամոքսս շտկուեցաւ, գլխուս ցաւերը անցան. պնդութիւնը ասիմանաբար բժշկուեցաւ և ոչ պատուէրն և ոչ ապուշտերէն հետք չմնաց, և հիմայ Տէր. Ֆրանսի առողջութեան դեղահատերուն նարհիւ կատարելապէս առողջ կ'ապրիմ։

Ֆրանսա Սէն Լօռան գաւառին կառավարիչ. ԱԼՖՐԷՏՕ

Վերոյիշեալ դեղահատերը ճշմարտապէս միակ դարմանն են, պնդութեան, պատուէրի և անոնցմէ գոյացած ամէն կարգի հիւանդութեանց. կանոնաւորաբար գործածելով, ստամոքսն ու աղիքները կը զօրացնեն ու մարսողութիւնը կը դիւրացնեն, կը ծախսին Կ. Պոլսոյ և գաւառներու մեծ դեղարաններն ու դեղի մթերանոցները։ 479

ՇՈՓԵՆԱՐԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՄԱՐՈՓԵԱՆ ԵՒ ՀԱՑԿԱՆԱՆ
Ն. ԲԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.

Պ. Թուշ և Նօվօ օսիաք.

Տոմսեր ուղղակի Բաթումի համար։
Առաջին կարգ 245 ֆրանք. Բ. կարգ 175 ֆրանք Տեղեկութեանց համար դիմել Գ. Գրիգորեան Թ. փ. Հոնէ Էֆենտիի քով։ 516 Թ. ԲՐԳՈՒԼ

ՄՈՍ
ՇՈՓԵՆԱՐԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվերպուլի Պորտոյի Միջերկրականի եւ Սեւ Ծովի միջեւ բանող օդագնացք

Ելնելը	Թոնոս	Ելնելը	Թոնոս
Բամսէգ	3000	Թիպս	2500
Անպիս	3000	Նէրքիս	2400
Թէպրը	3000	Օսայրիս	2250
Թեանորուս	3000	Բէրա	2250
Ֆարոս	3000	Սէինրս	2000
Օսմանլի	3000	Կասրքնի	1500
Մարիօթիս	2500	Կիլէտ	1500

Դիմել առ Ժ. Վ. ՈՒԻԹՈՒ և ԸՆԿ
Ուիթու խան
ՃԷՕՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ.
194 31, Ճէյմս Սդրիդ Լիվերպուլ։

ՍԻՆԿԷՐ
ԿԱՑՍ. ՊԱԼԱՏԱՆ ՀԱՑԹԱՑԹԻՂ
THE SINGER MANUFACTURING Cie

Սինկէրի կարի մեքենաները զուտ անգլ. պողպատէ շինուած ըլլալով, իրենց տոկունութեամբ այնքան զնահատուած են, որ աշխարհս ամէն կողմը տարածուած են եւ բոլոր ընտանիքները, դերձակներն ու կօշկակարները լոկ Սինկէրի մեքենայ սկսած են գործածել։ Սինկէր Ընկերութիւնը ցարդ 400է աւելի պատուոյ վկայական եւ շքադրամ ստացած է բոլոր ցուցահանդէսներէն։

Մասնաճիւղեր լոյանդալ Թուրքիոյ մէջ։

Սինկէրի մեքենաները կը ծախուին միմիայն Սինկէր Ընկերութեան վաճառատուներուն մէջ։

Բերա (1. Մեծ փողոց, Պօն Մարշէի դիմաց թիւ 343 եւ 343 կրկին
(2. » » Կալաթա Սէրայի դիմաց։
Կալաթա (1. Սինկէր խան Թիւնէլի տուռ.
(2. Թրամվայի կայարանին դիմաց։
Պոլիս (1. Սուլթան Համամ թիւ 2
(2. Սուլթան Պայազիտ, Թրամվայի կայարանին դիմաց թիւ 13։
Սկիւտար Զարչը պօղը, թիւ 120։

Դասերը եւ նորոգութիւնները ձրի։ Սինկէր Ընկերութեան կեդր. վարչատեղին կը գտնուի Բերա, Մեծ փողոց, թիւ 343 եւ 343 կրկին, Սարգիս պէյ Տիւղ օղլուի տունը։

ՕՍՄ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԻՄՆՈՒԱԾ
Վեհափառ Սուլթանին
Կայսերական Իրատով
Ո. Կ. Կրէ 2/14 Օգոստ 1892
Թուականը
(20 Էֆէնտի 1310)

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ
Հրդեհի արկածներու, փոխադրութեանց եւ կեանքի վրայ
Ընկերութեան կեդրոնատեղին Կ. ՊՈԼԻՍ Եէնի խան, Թաթաքէոյ Ղալաթիա

Գործակալ, Պոսոյ կողմը Օսմ. Պանքայի մասնաճիւղը Եէնի ճամբայ Հավուզ փողոց, Օսմ. Նահակատան դէմը։

Դեր. գործակալ Պոլսոյ կողմը Պ. Ի. Զաւօխ
Մարբուճճիլար Զարչըը խան. թիւ 21

Ընկերութիւնը գործակալներ կը փնտռէ Թուրքիոյ այն ամէն քաղաքներու համար, ուր ներկայացուցիչ չունի։ 194

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ
ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈՓԵՆԱՐԻՔ

Ընդմէջ Հալի, Կ. Պոլսոյ եւ Օտեսայի

Անուանք	Թոնոս	Անուանք	Թոնոս	Անուանք	Թոնոս	Անուանք	Թոնոս	Անուանք	Թոնոս
Ղալաթիա	1069	Գօմօ	1497	Կօզօ	1011	Մայմօ	724	Բօզարիս	186
Դէլիթ	3607	Գենկօ	2906	Կրօնտօ	1695	Մարէնկօ	2273	Սարֆօ	1113
Ընճէլս	1541	Դորսօ	895	Հիրօ	775	Մարդէլլօ	3709	Ցիրիս	1735
Ազիսօզօ	2377	Տիտս	4311	Հիտալկա	1381	Միքատս	3557	Միլվ'օ	1193
Գասանս	1822	Տօմինօ	937	Հինաու	3720	Միլօ	1037	Մրէբօ	1200
Գօրօտինս	1264	Տուրս	2383	Հօրադիս	3600	Մօնդէպելլօ	1735	Թասսս	1328
Գրավս	1076	Տրարս	1713	Հումպէր	595	Մուրիլլս	2419	Թ. Ուիլսրն	1346
Գրիւնս	841	Տինամս	504	Իակս	2354	Նէրս	1083	Թօրիս	3827
Գրֆֆալս	4431	Էպրս	2464	Իտանս	5540	Օհիս	4100	Թօլէտս	1470
Գէյրս	1671	Էլտորատս	1520	Ձիւնս	1080	Ոնկարիս	4036	Թորիտս	487
Գալիբաս	1337	Էրուազս	1841	Քէսս	1053	Օրլանտս	1535	Ուրպինս	2429
Գաւէս	1244	Ֆիտս	954	Քօլբինս	2307	Բալէրմս	1637	Վասրս	1914
Գազս	1094	Ֆինլանտ	1828	Քօմինս	1700	Բալս	510	Վօյս	1289
Զիքակս	2729	Ֆլամինկս	849	Լէս	1053	Բրիալթս	2229	Վօլթուրնս	2396
Միսէրս	1831	Ֆրանչիսքս	4582	Լէբանդս	2272	Բինալտս	1663	Եէտս	1850
Գիս	2697	Գալիլէս	3060	Լիվօրնս	1643	Բօլլս	1613	Զէրս	1200
Գօլրատս	4235	Գիդանս	1243	Լօբէնցս	3191	Բօսէս	1789		

Տիսս յոգեցնը Նաւապետ Բիքչին ընդհանուր վաճառքով Հալէն հոս հասած պարպ է և Օտեսա ղրկուած է։

Քօնկս յոգեցնը, Նաւապետ Ճօնս, ընդհանր վաճառքով Հալէն հոս կը սպասուի այս 15ին

Օրլիս յոգեցնը, Նաւապետ Ճօնսը, ընդհանր վաճառքով Հալէն պիտի մեկնի մարտս 17ին ուղղակի Պոլիս գալու համար։

Դիմել առ գործակալ Ֆ. ՀԻԼՏ ԵՆԻԻՇՕՏ
Փ. 23 24 Ֆ. յիւ Միւէթ խան Ղալաթա 377

COMP RUSSE

Navigation à Vapeur et de Commerce
ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈՓԵՆԱՐԱՑԻՆ
ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբաթուան երթեւեկութիւններ

Դշ. 24/7 Օտեսա ժամը 4ին յետ միջօրէի։
Գշ. 25/8 Իզմիր, Բիրլ., Աղեքսանդրիա, ժամը 10ին միջօրէէն առաջ Ղաղրզակցիլով Աղեքսանդրիէն (Բորդ-Սայիտ, Եաֆա, Պէյրութ, Թարապուլուս-Շամ։
Եշ. 26/9 Սվիսատրով ժամը 1'ին միջօրէէն առաջ։
Ուր. 27/10 Օտեսա ժամը 10ին միջօրէէն առաջ։
Շբ. 28/11 Տարսանէլ։ Մյնորոգ, Սմիրնի, Իզմիր, Բիրլ, Թարապուլուս-Շամ, Պէյրութ, Եաֆա, Բորդ-Սայիտ, Աղեքսանդրիա ժամը 4ին յետ միջօրէի։

ՖՐԷՏ. ԼԷՕԼԱՆ ԵՒ ԸՆԿ.
ՇՈՓԵՆԱՐԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվերբուլի եւ Արեւելքի միջեւ բանող օդագ.

Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս
Վիքտորիան	10500	Տլավիա	3500
Առմենեան	10500	Էմիրշիրն	3500
Քէսարիան	10500	Արրժ.ոն	3000
Լանքասդրիան	9000	Այմէրիան	3500
Ֆիլատէլֆիա	9000	Աբասիան	3500
Գօլօմպիան	8000	Անէնիան	2500
Ճորճիան	8000	Անտալուզիան	2500
Փոստոնիան	8000	Ալգաշիրն	2500
Տորինիան	8000	Լէսպիան	2000
Ֆալէրնիան	3700	Մինեօ	900
Վալենիան	3700	Ցեորգօ	800
Ֆրամինիան	3700	Լիսպօն	800
Ֆապիան	3500		

Ապրանքի տէրերէն կը խնդրուի իրենց ապրանքն այլուր փոխադրելու կամ Ղալաթիոյ մաքսատունը հանելու համար իրենց հրահանգը ղրկել շոգենաւին ժամանումէն 24 ժամ առաջ։

Ա ֆրէյ տեղեկութեանց համար դիմել առ
ԷՏՎԱՐ ԼԱՖՈՆԴԷՆ
Ղալաթիա, քաղաքին վրայ մաքսատան հին տեղը
600

ՔԻՒՆԱՐԴ CUNARD
ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈՓԵՆԱՐԱՑԻՆ

Որ ամիսը երկու անգամ կը բանեցնէ Լիվերբուլի եւ Արեւելքի միջեւ

Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս
Իվէրնիա	18000	Միլիանիա	5598
Սարսոնիա	18000	Քաթարոնիա	4841
Լուքանիա	12950	Վէրլա	3229
Քամբանիա	12950	Բաւլա	2995
Նուբիանիա	8843	Թիրիա	2936
Ումբրիա	8 28	Սիրրիա	2935
Էթրուրիա	8120	Սամարիա	2558
Սէրմիա	7392	Ալէքսը	2181
Ուրանի	7269	Շերպուրկ	1614

Դիմել առ
ՃՈԼԻ և ՍԻԿԷՐ
Joly et Seagor
Մէյմանթիէ խան Թիւ 6 7 8 Ղալաթիա, Քարա Մուսթաֆա փողոց։ 255

Ապրանքներ ՉԱՐԽ ԵՈՒՍՈՒՖԵԱՆ

ԱՆԱՏՕԼՈՒԻ ՕՍՄ. ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ

Եւրեւեկութիւն կառախումբերու 1902 Սեպտեմբեր 16 (Ն. Տ.) երեքշաբթի օրէն սկսեալ

ԷՍԿԻ-ՇԷՀԻՐ ԳՕՆԵԱՑԻ ԳԻԾ

ԵՐԹ Կառ.բ. Թ. 224 խառն Առտու Ժ.	Վ.	ԿԱՑԱՐԱՆ		ԴՈՂ Կառ.բ. Թ. 223 խառն Իրկն. Ժ.	Վ.
12	—	մկն. Էսկի-Շէհիր	ժմ.	3	—
12	42	» Կէօքէք Դրսրք	»	2	20
1	39	» Սապանճը Բունար	»	1	38
2	33	» Ալաեունտ	»	12	42
3	15	» Զէքիրլիէր	»	11	53
4	10	» Տէօյէր	»	11	5
4	39	» Իշսանխիէ	»	10	20
5	3	» Համամ	»	9	53
5	14	» Կազլիկէօլ Համամ	»	9	44
6	1	» Աֆիոն Գարա Հիսար	»	9	13
6	41	» Գէօյիւք Զօպանլար	»	8	20
7	36	» Զայ	»	7	33
8	21	» Իսկեաքլու	»	6	40
8	45	» Նասսիան	»	6	15
9	16	» Ագ Չէհիր	»	5	53
9	48	» Ադալի քէօյ	»	5	13
10	30	» Զավուշքը քէօյ	»	4	35
11	8	» Իրկին	»	4	3
11	55	» Գատրն-Խանը	»	3	9
12	50	» Սէրայ-Ինի	»	2	27
1	22	» Մէյտան	»	1	47
2	22	» Բունար-Պաշը	»	12	42
3	—	ժմ. Գոնեա	մկն.	12	—
Իրկն.				առ.	

ԷՍԿԻ ՇԷՀԻՐԷՆ ԷՆԿԻՒՐԻԻ ԳԻԾ

ԵՐԹ Կառ.բ. Թ. 122 խառն Առտու Ժ.	Վ.	ԿԱՑԱՐԱՆ		ԴՈՂ Կառ.բ. Թ. 121 խառն Իրիկն. Ժ.	Վ.
1	—	մկն. Էսկի Շէհիր	ժմ.	11	—
1	44	» Ագ Պունար	»	10	18
2	24	» Ալբիւ Քէօյ	»	9	46
3	4	» Պէյլիք Ախուր	»	8	58
4	9	» Սարիքէօյ	»	8	1
4	58	» Պիչէր	»	7	4
5	35	» Մասիլէր	»	6	27
6	9	» Պէյլիք Քէօփրիւ	»	6	—
7	3	» Բօլաքլի	»	5	16
8	21	» Մալի Քէօյ	»	3	19
9	15	» Սէնճաքլ Քէօյ	»	2	47
10	—	ժմ. Էսկիսիրիւ	մկն.	2	—
Իրկն.				առ.	

ԱԼԱԵՈՒՆԼՈՒ ԲԷՕԹԱՀԵԱ

ԵՐԹ Կառախումբ Թ. 322 խառն Առտու Ժ.	Վ.	Թ. 324 խառն Իրկն. Ժ.	Վ.	ԿԱՑԱՐԱՆ		ԴՈՂ Կառախումբ Թ. 321 խառն Առտու Ժ.	Վ.	Թ. 323 խառն Իրկն. Ժ.	Վ.
2	35	12	45	մկն. Ալաեունտ	ժմ.	2	—	12	5
2	55	1	5	» Զէյթունլու	»	1	40	11	4[illegible]

ՀԱՄԻՏԻԼ—ԱՏԱ-ԲԱԶԱՐ

ԵՐԹ Կառախումբ Թ. 421 խառն Առտու Ժ.	Վ.	Թ. 423 խառն Իրիկն. Ժ.	Վ.	ԿԱՑԱՐԱՆ		ԴՈՂ Կառախումբ Թ. 422 խառն Առտու Ժ.	Վ.	Թ. 424 խառն Իրիկն. Ժ.	Վ.
4	37	6	2	մկն. Համիտիէ	ժմ.	5	25	7	5
4	35	6	30	» Ատա-Բազար	մկն.	5	43	7	23